

VÝSLEDKY ÚČTU KULTURY ČR ZA ROK 2023

Praha 2025

Národní informační
a poradenské
středisko

N I S
PO S
pro kulturu

VÝSLEDKY ÚČTU KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2023

Praha 2025

Český statistický úřad

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Obsah

1	Manažerské shrnutí	4
2	Úvod	5
2.1	Vymezení a členění sektoru kultury	5
2.2	Zdroje dat a související problémy.....	7
3	Hospodaření kulturních institucí v roce 2023	9
3.1	Zdroje financování kultury	9
3.2	Mikroekonomický pohled.....	16
3.2.1	Finanční hospodaření	16
3.2.2	Zaměstnanost a mzdy	18
3.2.3	Investice	21
3.2.4	Naturální ukazatele	22
3.3	Makroekonomický pohled	23
3.3.1	Základní ukazatele	24
3.3.2	Zahraniční obchod	26
4	Závěr.....	28
5	Seznam zkratk	29
6	Použité zdroje a literatura.....	30
7	Přílohy	31
8	Tabulky	33

1 Manažerské shrnutí

Satelitní účet kultury ČR (SÚK) zpracovaný Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu a Českým statistickým úřadem přináší ucelený přehled ekonomického rozměru kultury za rok 2023. Výsledky jsou ovlivněny především mírou zotavení po pandemii covid-19.

Celkové finanční zdroje v oblasti kultur vzrostly meziročně o 5,0 % na 343,7 mld. Kč. Dominantním zdrojem zůstávají podniky (216,9 mld. Kč), následované domácnostmi (64,6 mld. Kč) a veřejnými rozpočty (55,1 mld. Kč). Výdaje domácností, které vzrostly o 7,7 %, směřovaly převážně do oblastí audiovizuálních médií a tisku.

Výdaje veřejného sektoru vzrostly meziročně o 12,1 % a směřovaly zejména do tradičních oblastí jako je kulturní dědictví nebo scénické umění. Veřejné výdaje na kulturu představovaly 1,85 % z celkových veřejných výdajů.

Příjmová soběstačnost kulturních oblastí se významně liší. Oblasti, jako jsou např. scénická umění nebo historické památky jsou závislé na veřejných zdrojích (soběstačnost do 44 %), zatímco oblasti, které dobře fungují na volných trzích (např. reklama, audiovizuální a interaktivní média nebo architektura) jsou výrazně soběstačnější (nad 85 %).

Kultura je významným zaměstnavatelem – v období let 2022 až 2024 dle Výběrového šetření pracovních sil zde pracovalo více než 225 tis. osob. Dle šetření Kult (MK), NI, SBS a doplňkových šetření bylo v kultuře téměř 85 tis. úvazků s průměrnou mzdou 39 208 Kč, což představuje nominální nárůst o 2,6 %, ale reálný pokles o 7,3 %, způsobený inflací a stagnací odměňování v odvětví kultury. Významněji rostly mzdy v sektorech audiovize a médií a kreativním sektoru oproti tradičnímu a uměleckému sektoru kultury.

Investice v kultuře vzrostly o 5,6 % na 18,47 mld. Kč. Většina kapitálových výdajů putovala do audiovizuálního a mediálního sektoru a kreativního sektoru. Nejméně prostředků do dlouhodobého majetku bylo investováno v oblastech scénického umění, uměleckého vzdělávání a správy a podpory kulturní činnosti.

Návštěvnost kulturních akcí a institucí se postupně zlepšovala, avšak stále nedosáhla hodnot rekordního roku 2019 (v průměru na 82,1 % úrovně roku 2019). Mezi nejnavštěvovanější poskytovatele kulturních služeb patřily památky, muzea a galerie, knihovny, kina, a kulturní domy. Nejméně lidé v roce 2023 chodili do výstavních a koncertních sálů profesionálních souborů, které jsou ve statistických šetřeních zjišťovány pouze částečně a zahrnují pouze profesionální soubory.

Podíl kultury na tvorbě HDP ČR dosáhl nezanedbatelných 1,51 %, s celkovou produkcí 361,0 mld. Kč. Zahraniční obchod s kulturním zbožím a službami zaznamenal kladné saldo 3,1 mld. Kč, a to díky oblasti tisku a audiovizuálních médií.

2 Úvod

Satelitní účet kultury ČR (dále také jako „účet kultury“) vznikl v reakci na rostoucí potřebu sledovat ekonomický význam kultury podle usnesení vlády ČR č. 1452 z roku 2008. Poprvé byl sestaven v ověřovací verzi za rok 2009. Na základě usnesení vlády č. 266 z roku 2015, které schválilo Státní kulturní politiku na období 2015–2020 s výhledem do roku 2025, bylo sestavování účtu kultury prodlouženo i na následující roky.

První vymezení sektoru kultury v roce 2009 vzniklo na základě dohody zainteresovaných institucí – Ministerstva kultury, Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) a Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Důležitým mezníkem byl Eurostatem organizovaný evropský projekt ESSnet Culture, který skončil na podzim roku 2011 a jehož cílem bylo sjednotit definici kulturního sektoru napříč Evropskou unií. Výsledky tohoto projektu zásadně ovlivnily aktualizaci metodiky účtu kultury od roku 2010 a staly se standardem pro jeho další sestavování. S postupným rozvojem analytických nástrojů a práce s dlouhodobými datovými řadami se také průběžně rozšiřoval okruh kulturních aktivit zahrnutých do účtu kultury.

Za rok 2023 byl účet kultury sestaven již popatnácté. Výsledky poskytují významné srovnání a možnost vyhodnotit ekonomické zotavení kulturního sektoru po pandemii onemocnění covid-19 s následky významných omezení v kulturním sektoru v letech 2020, 2021 a částečně v roce 2022.

2.1 Vymezení a členění sektoru kultury

Podle metodiky Eurostatu a závěrů projektu ESSnet-Culture jsou rozlišovány určité kulturní oblasti. Níže jsou uvedeny pouze čtyřmístné kódy použitých činností podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE rev. 2. Celé názvy ekonomických činností jsou rozepsány v Příloze 1.

- **kulturní dědictví:** (91.01, 91.02, 91.03, 72.20 – ekonomické činnosti týkající se archeologie, 47.78, 47.79 – pouze část ekonomických činností náležících kultuře)
- **scénické umění:** (90.01, 90.02, 90.04)
- **výtvarné umění:** (74.10, 74.20, 90.03, část sekce C náležící uměleckým řemeslům)
- **periodický a neperiodický tisk:** (58.11, 58.13, 63.91, 74.30, 47.61, 47.62)
- **audiovizuální a interaktivní média:** (58.21, 59.11, 59.12, 59.13, 59.14, 59.20, 60.10, 60.20, 47.63, 77.22)
- **architektura:** (71.11)
- **reklama:** (73.11)
- **umělecké vzdělávání:** (85.52)

- **správa kultury vč. její podpory:** (84.11, 84.12 – u obou pouze část náležící kultuře, 94.99.2)

Z praktických důvodů spojených s náročností sběru a zpracování dat je nutné uvedené oblasti doplnit o další blíže neurčenou oblast, pro účely účtu nazvanou „neznámá oblast“. Ta zahrnuje údaje, které jsou známy pouze za celek (např. zdroje financování) a nelze je rozčlenit do konkrétních oblastí.

V rámci jednotlivých oblastí rozeznáváme kulturní aktivity jako je např. činnost muzeí a galerií a kulturní služby či statky (např. konzervace a archivace v rámci muzeí). Nositele těchto aktivit lze označit jako poskytovatele kulturních statků a služeb (dále také „poskytovatelé“). Mezi ně patří např. muzea, knihovny, divadla, rozhlas či televize. V souladu se zaměřením prováděných statistických šetření v kultuře Kult (MK) jsou poskytovatelé (respondenti šetření) přiřazeni k výše vymezeným kulturním oblastem následovně:

Oblast	Poskytovatel
Kulturní dědictví	historická památka; muzeum a galerie; archiv; knihovna
Scénické umění	divadlo; koncertní sál; hudební soubor; festival; kulturní dům
Výtvarné umění	výstavní sál
Periodický a neperiodický tisk	nakladatelství/vydavatelství; maloobchod s knihami
Audiovizuální a interaktivní média	výroba a distribuce audiovizuálních děl; rozhlas; televize; kinosál
Ostatní poskytovatelé	poskytovatelé, kteří nejsou zachyceni samostatně prostřednictvím statistických výkazů

Ve významné oblasti architektury se žádný jednoznačně vymezený poskytovatel – z důvodu nedostatku odpovídajících dat získávaných statistickými šetřeními – nenachází. Obvykle je rozsah kulturních oblastí širší než činnost poskytovatelů, kteří jsou do nich zařazeni. Poskytovatelé jsou tak vybranými – statisticky zvlášť sledovanými – reprezentanty jednotlivých oblastí, ačkoliv celou oblast zcela nepokrývají.

Údaji o ostatních poskytovatelích jsou zjišťovaná data o činnosti v těch kulturních oblastech, které nelze jednoznačně přiřadit k uvedeným poskytovatelům, např. maloobchodní prodej starožitností, uměleckých předmětů, tvorba hudebních nahrávek, služby designu, aktivity zpravodajských agentur, správní činnosti ministerstva kultury a jím řízených institucí atd.

Z podobných důvodů jako v případě oblastí – tj. nemožnosti věrohodného rozčlenění souhrnných dat – je nezbytný předpoklad existence i tzv. „ostatních poskytovatelů“.

V souladu s přístupem Evropské Komise je kultura dále dělena na:

1. **tradiční a umělecký sektor,**
2. **audiovizuální a mediální sektor,**
3. **a kreativní sektor.**

Tradiční a umělecký sektor tvoří výtvarné a scénické umění, kulturní dědictví, umělecká řemesla a umělecké vzdělávání, **audiovizuální a mediální sektor** představuje film a video, televize a rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk. **Kreativní sektor** zahrnuje design, architekturu a reklamní průmysl. Toto trojí členění má význam z pohledu uplatňování tržních vztahů v kultuře a následně i rozdílných ekonomických výsledků kulturních oblastí. Již první výsledky účtu kultury z roku 2009 ukázaly významné ekonomické rozdíly mezi tradičními uměleckými aktivitami a činnostmi spojenými se správou a podporou kultury na jedné straně a ostatními oblastmi kulturního sektoru na straně druhé.

Tradiční oblasti zpravidla nejsou ekonomicky soběstačné a směřuje do nich přibližně 55–60 % veřejných výdajů na kulturu. Naproti tomu sektory jako je hudební průmysl, tisk, televizní a rozhlasové vysílání, výroba a distribuce audiovizuálních děl, tvorba videoher či činnosti v oblasti architektury, designu a reklamy mají zpravidla vyšší ekonomickou soběstačnost.

2.2 Zdroje dat a související problémy

K sestavení účtu kultury se využívají data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování. Do první skupiny patří především údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet, statní fondy a územní rozpočty – obcí a krajů).

Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (statistika rodinných účtů, výběrové šetření pracovních sil) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních institucí. Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Data od většiny dalších kulturních institucí sbírá NIPOS pomocí šetření Kult (MK). Některá data, zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu aj., jsou získávána z podnikového zjišťování P 5-01, které provádí ČSÚ. Ze statistického zjišťování tohoto úřadu jsou získávána také data o neziskových institucích (šetření NI 1-01).

V roce 2014 byla v souladu s novým metodickým vymezením Eurostatu zkvalitněna metodika vyčíslení obratu zahraničního obchodu s kulturními službami a statky, k čemuž přispělo i vymezení výrobků uměleckých řemesel provedené Národním ústavem lidové kultury. Údaje

za zahraniční obchod se zbožím jsou od roku 2021 přepočítávány aktualizovanou metodou, která reflektuje změnu vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty.

V roce 2015 bylo nově využito Výběrové šetření pracovních sil, díky kterému je možné odhadnout celkový rozsah pracovní síly vynaložené v kulturních aktivitách, a to jak v institucích s převažující kulturní činností, tak i mimo ně. Z důvodu zajištění vyšší spolehlivosti a odstranění výrazných meziročních výkyvů hodnot za tuto skupinu pracujících jsou data uváděna od roku 2021 jako tříleté klouzavé průměry (tzn. např. hodnota pro rok 2022 je spočítána jako průměr z hodnot roku 2021, 2022 a 2023).

Pro potřeby sestavení účtu se dále využívají různé doplňkové zdroje informací. Některé údaje o zaměstnanosti jsou získávány ze statistiky práce a mezd. Uvedená zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národních účtů. Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, vybrané informace o kinech Unie filmových distributorů atp.

Informace o některých kulturních institucích a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření zjišťuje NIPOS u vybraných respondentů jednorázově formou tzv. doplňkových šetření (archivy, amatérská divadla, knižní veletrhy atd.). Od roku 2018 byly takto šetřeny i aktivity související s archeologickými nálezšti, které do té doby v plném rozsahu do kulturního účtu zahrnuty nebyly.

V roce 2020 bylo ukončeno doplňkové šetření údajů o uměleckých řemeslech a od referenčního roku 2021 se umělecká řemesla šetří pomocí ročního podnikového zjišťování P 5-01 ve vybraných třídách CZ-NACE (subjekty do pěti zaměstnanců).

Komplikací mohou být klasifikace podle standardů CZ-NACE, CZ-COICOP či CZ-ISCO. Údaje o kulturních aktivitách jsou často součástí širších položek zahrnujících i jiné činnosti. Pokud jsou data k dispozici samostatně, bývá problémem nedostatečně obsáhlý výběrový soubor pro podrobné analýzy.

Jednotlivé zdroje dat poskytují informace v rozdílných termínech. Některá data potřebná pro sestavení účtu kultury jsou dostupná až více než rok po ukončení referenčního roku. Výsledky roku 2023 jsou proto publikovány v polovině roku 2025. Rozdíly jsou také v kvalitě dat.

Nejvyšší spolehlivost mají informace o veřejných výdajích na kulturu, které vycházejí přímo z čerpání veřejných rozpočtů. Naproti tomu výběrová šetření, jako jsou rodinné účty, výběrové šetření pracovních sil či specializované zjišťování Kult (MK) od NIPOS a ČSÚ, vykazují jisté metodické komplikace. Mezi ty patří zejména neúplnost základního souboru respondentů, způsob sestavení výběru, vysoká míra neodpovědí a potřeba následných dopočetů.

Přesto výsledky účtu kultury poskytují ucelený a věrohodný obraz o ekonomice kultury v ČR. Jak ukázala nedávno provedená analýza SWOT, český satelitní účet kultury je v evropském měřítku kvalitní a srovnatelný, ale nedosahuje komplexnosti a inovačního pojetí některých západoevropských států. S větším důrazem na aktuálnost dat, digitální kulturu a regionální členění by mohl mít ještě významnější postavení v tvorbě a hodnocení kulturních politik ČR.

3 Hospodaření kulturních institucí

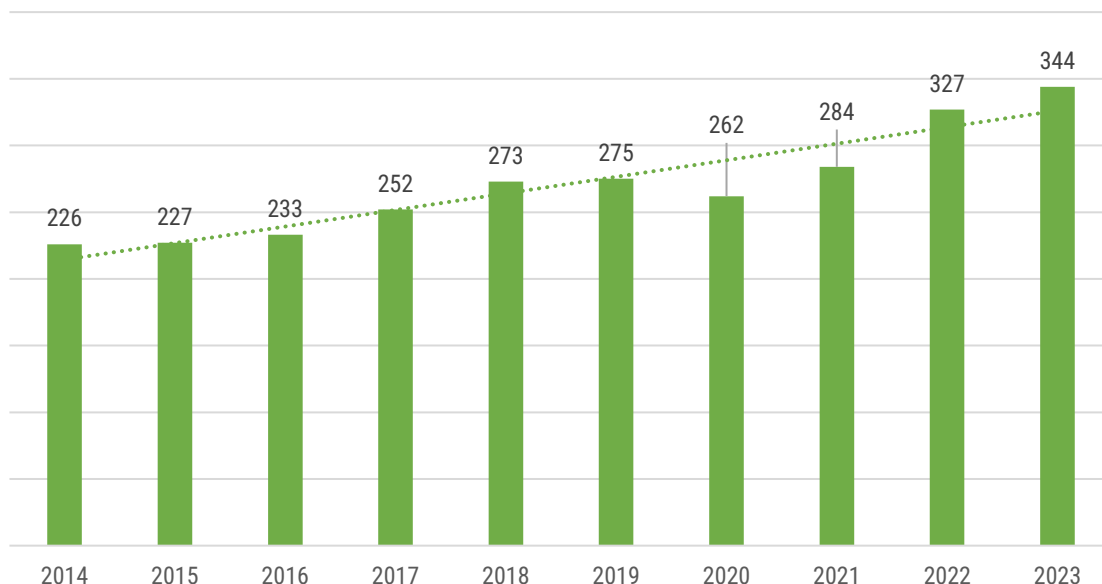
V roce 2023 došlo k posílení finančního zázemí kultury – celkové finanční zdroje vzrostly meziročně o pět procent. Největší část pocházela od podniků, následovaly výdaje domácností a veřejné rozpočty. Mikroekonomická analýza ukázala, že kultura jako celek vygenerovala kladný hospodářský výsledek. Tradiční a umělecký sektor zůstal závislý na veřejné podpoře, ale kreativní a audiovizuální a mediální sektory byly ziskové.

Počet pracovníků v kultuře dosahoval více než 225 tis. osob. Investiční aktivita se meziročně zvýšila o 5,5 % a zahraniční obchod s kulturním zbožím a službami skončil díky exportu tisku a audiovizuálních médií kladným saldem 3,1 mld. Kč. Přínos kultury k tvorbě hrubého domácího produktu byl odhadnut na 1,51 %.

3.1 Zdroje financování kultury

Celková výše finančních zdrojů vstupujících do kultury meziročně vzrostla o 5,0 % a v roce 2023 dosáhla 343,7 mld. Kč (327,3 mld. Kč v roce 2022). Finanční zdroje v kultuře se v letech 2014 až 2019 každoročně navyšovaly (v průměru o 3,8 % ročně). Kvůli pandemii covid-19 se v roce 2020 snížily o 4,8 % (13,1 mld. Kč). Do tohoto poklesu se výrazně promítla nemožnost či snížená možnost pořádání kulturních akcí v době *lockdownu*. Od roku 2021 rostou zdroje v kultuře průměrným ročním tempem 9,6 %.

Graf 1 Celkové finanční zdroje v kultuře v mld. Kč

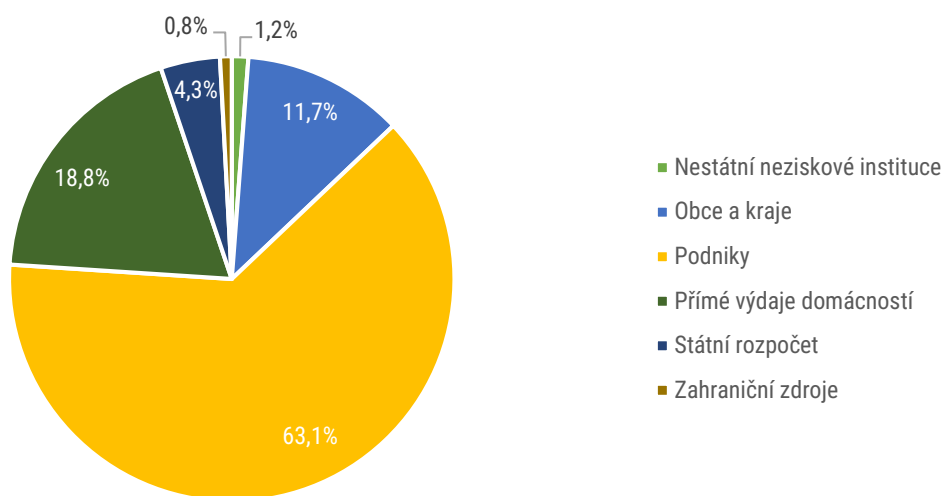

Zdroj: NIPOS, ČSÚ

V roce 2021 a 2022 se finanční zdroje vstupující do kultury především opět začaly zvyšovat. Tento kladný trend pokračoval i v roce 2023. V souvislosti s vývojem v oblasti audiovizí a reklamy na tom měl největší podíl nárůst zdrojů od podniků, neziskových institucí a v menší míře i od domácností.

Největší část zdrojů tradičně pocházela od podniků, na druhém místě jsou přímé výdaje domácností, na třetím veřejný sektor, dále pak neziskové instituce. Zahraniční zdroje jsou v celém kontextu okrajové. Toto pořadí se po mnoho let významně nemění.

Graf 2 Struktura finančních zdrojů v kultuře dle původu

Zdroj: NIPOS, ČSÚ

Následující tabulka zachycuje strukturu finančních zdrojů v období let 2015–2023. Až do roku 2019 byly patrné tendence růstu podílu domácností na celkových zdrojích a stagnace podílu veřejného sektoru a podniků. V roce 2020, který byl prvním rokem pandemie covid-19, nastala výrazná změna. Prostředky pocházející z veřejných rozpočtů meziročně vzrostly téměř o 9 %, zatímco objem prostředků domácností o více než 9 % poklesl. Objem finančních prostředků podniků se snížil o více než 7 %. Podrobná data jsou uvedena v příloze v [Tabulce č. 1b](#)).

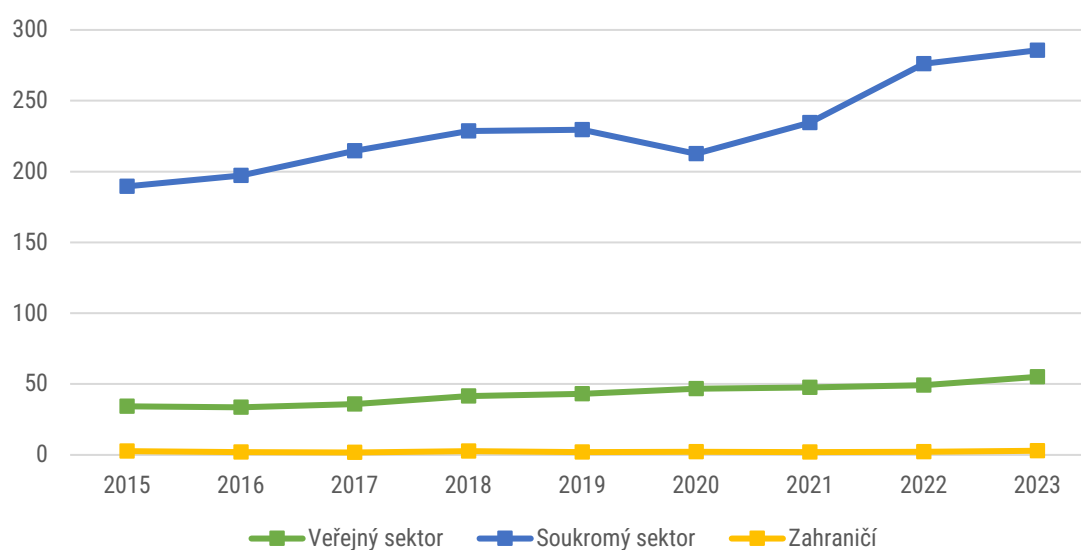
Tab. 1 Struktura finančních zdrojů v kultuře (v %)

Původ zdroje	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2023
Veřejný sektor	15,1	14,2	15,7	17,9	16,8	15,0	16,0
Domácnosti	19,8	19,7	20,9	19,9	20,1	18,3	18,8
Podniky	62,3	63,2	62,0	60,3	61,4	64,2	63,1
Neziskové instituce	1,6	2,2	0,7	1,1	1,0	1,8	1,2
Zahraničí	1,2	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,8

Zdroj: NIPOS, ČSÚ

V roce 2023 se v celkových zdrojích snížil podíl podniků a neziskových institucí, a to ve prospěch veřejného sektoru a domácností. V absolutním vyjádření se zvýšily všechny složky finančních zdrojů kromě neziskových institucí.

Graf 3 Finanční zdroje v kultuře dle původu v mld. Kč

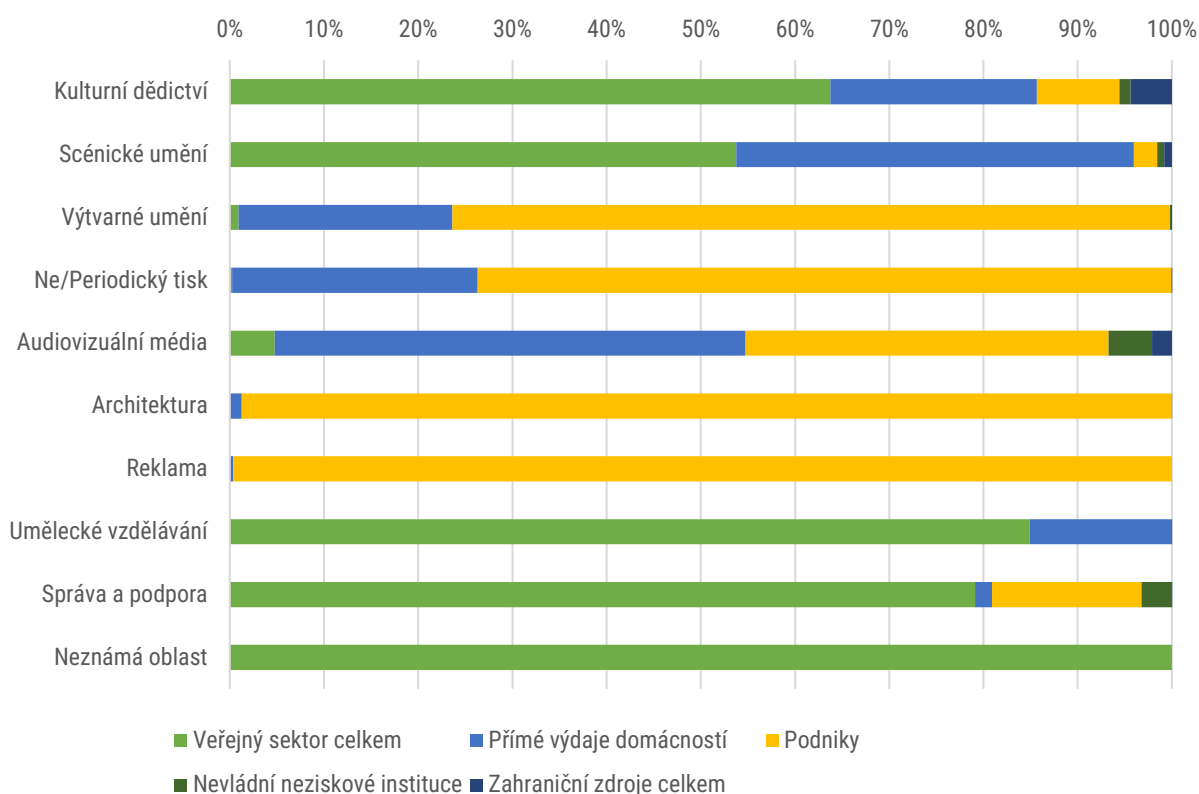
Zdroj: NIPOS, ČSÚ

V kulturním dědictví, scénickém umění, uměleckém vzdělávání a v činnostech správního charakteru jsou klíčovými zdroji veřejné rozpočty (přibližně 82 % všech zdrojů na kulturu z veřejného sektoru směřuje do těchto oblastí), v tržně orientovaných odvětvích (výtvarné umění, tisk, média, architektura, reklama) to jsou zdroje podniků a domácností.

Mezi sledovanými oblastmi kultury dosáhly finanční zdroje nejvyšší hodnoty v oblasti reklamy (106,1 mld. Kč), následované oblastí audiovizuální a interaktivní média (70,0 mld. Kč) a architekturou (37,2 mld. Kč). Těsně na čtvrtém místě se umístila oblast periodického a neperiodického tisku (36,2 mld. Kč). Podrobná data najdete v přílohouvé [tabulce č. 1a](#).

Mezi vybranými poskytovateli kulturních služeb byl nejvyšší objem finančních zdrojů evidován u televize (35,7 mld. Kč), na druhém místě byla muzea a galerie (12,1 mld. Kč) a na třetím divadla (9,8 mld. Kč) – tabulka 2 v příloze.

Graf 4 Struktura zdrojů financování oblastí kultury v %

Zdroj: ČSÚ, NIPOS

Z **veřejného sektoru** bylo v roce 2023 alokováno do kultury 55,1 mld. Kč, tj. o 5,9 mld. Kč (o 12,1 %) více než v roce předcházejícím (49,2 mld. Kč v roce 2022). Nejvíce prostředků pocházelo z rozpočtů krajů, měst a obcí (73,1 %). Celková částka představuje konsolidované provozní a investiční výdaje organizačních složek státu, územních samosprávných celků (obcí a krajů) a státních mimorozpočtových fondů (fondu kultury a fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie¹).

¹ Od 01.01.2025 Státní fond audiovizí.

Z celkových výdajů na kulturu veřejného sektoru bylo téměř 46,1 mld. Kč (83,7 %) určeno na provozní účely a necelých 9,0 mld. Kč (16,3 %) na investice. Veřejné výdaje na provoz tak v porovnání s předešlým rokem vzrostly o 12,1 %, výdaje na investice vzrostly téměř stejně (12,0 %). Z pohledu úrovně veřejných zdrojů bylo na kulturu nejvíce vydáno z obecních a městských rozpočtů (46,6 %) a z krajských rozpočtů (26,4 %). Tyto prostředky plynuly zejména do oblastí kulturního dědictví, scénického umění a uměleckého vzdělávání (dále také jen „tradiční kultura“). Tržní odvětví jako je reklama a architektura nebyla z veřejného sektoru subvencována vůbec. Podrobněji tabulka níže.

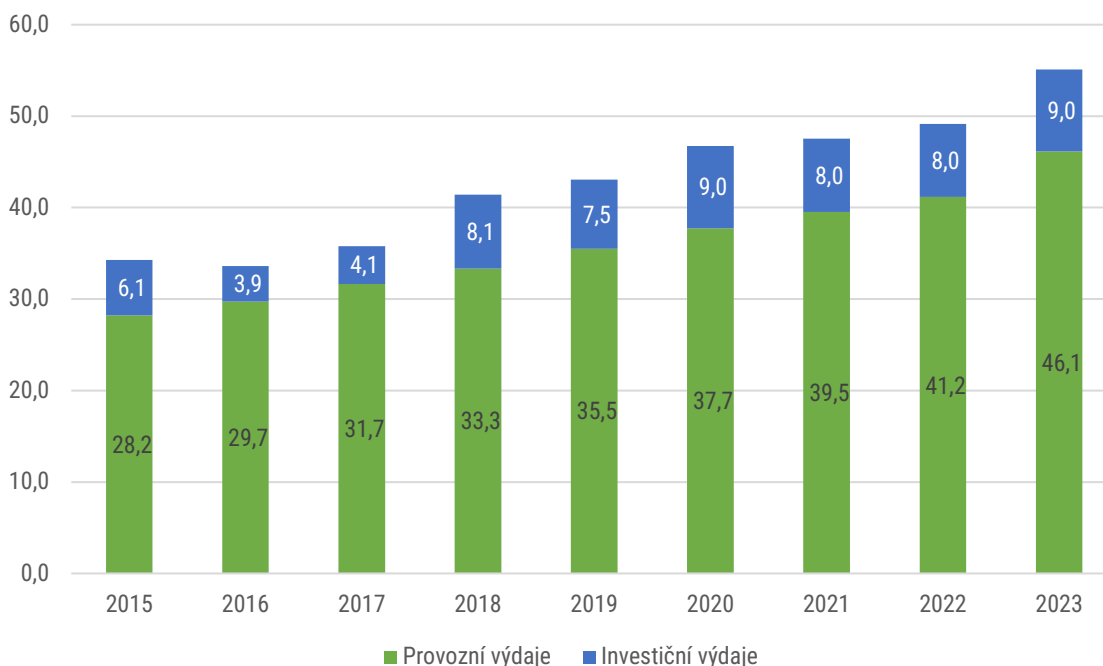
Tab. 2 Veřejné výdaje na kulturu v tis. Kč

Oblast	Výdaje celkem		Celkem	Podíl (%)
	provozní	investiční		
Kulturní dědictví	14 758	4 525	19 283	35,0
Scénické umění	7 267	403	7 670	13,9
Výtvarné umění	109	89	198	0,4
Tisk	87	0	87	0,2
Audiovize	2 715	618	3 332	6,0
Architektura	-	-	-	-
Reklama	-	-	-	-
Umělecké vzdělávání	8 854	310	9 164	16,6
Provoz a správa	6 995	1 880	8 875	16,1
Neznáma oblast	5 338	1 155	6 493	11,8
Celkem	46 124	8 978	55 103	100,0

Zdroj: Monitor státní pokladny

Celková finanční částka alokovaná z veřejného sektoru do kultury v roce 2023 představovala 1,85 % všech výdajů veřejného sektoru (v předcházejícím roce to bylo 1,79 %), přičemž podíl na územních rozpočtech byl 1,83 % a podíl na státním rozpočtu byl 0,58 %. Vývoj skladby veřejných výdajů na kulturu v rozlišení provozních a investičních výdajů představuje následující graf 3.5.

Graf 5 Veřejné výdaje na kulturu dle určení v mld. Kč

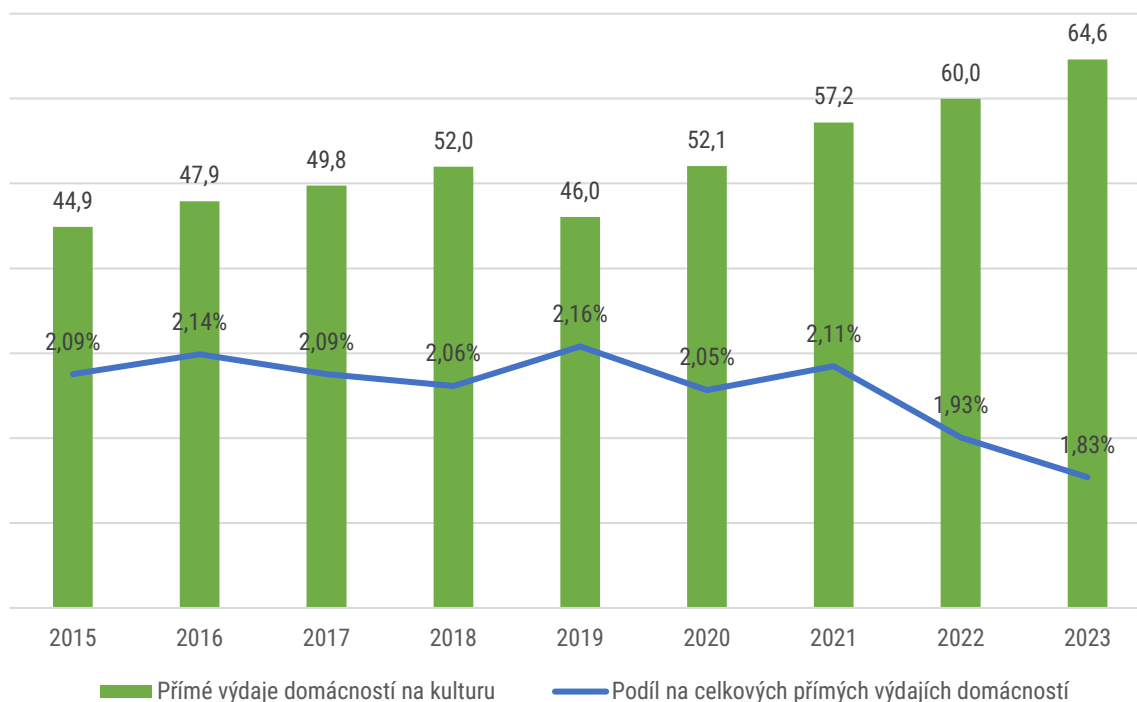
Zdroj: Monitor státní pokladny.

Výdaje domácností na kulturu v roce 2023 dosáhly hodnoty 64,6 mld. Kč a v porovnání s předcházejícím rokem se zvýšily o 7,7 % (60,0 mld. Kč v roce 2022).

Výdaje domácností směřovaly zejména do audiovizuálních a interaktivních médií, a to ve výši 35,0 mld. Kč nebo také periodického a neperiodického tisku (9,4 mld. Kč), což představuje z celkových výdajů domácností na kulturu podíl 68,8 %. Mnohem méně prostředků domácnosti vydaly v oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby (scénické a výtvarné umění) a uměleckého vzdělávání (dohromady téměř 19,1 mld. Kč). Přesto se však výdaje domácností do scénického umění meziročně zvýšily o 1,74 mld. Kč, do kulturního dědictví o 1,86 mld. Kč.

Výdaje domácností na kulturu mají nejčastěji podobu vstupného, nákupu upomínkových předmětů, řemeslných výrobků, koncesionářských poplatků, předplatných streamovacích služeb (např. Netflix či Spotify), nákupů počítačových her, úhrad školného za umělecké vzdělání nebo nákupů zboží kulturní povahy (knihy, časopisy, obrazy, starožitnosti atd.). Podíl výdajů domácností na kulturu na jejich celkových spotřebních výdajích se v roce 2023 – v podmínkách pádivé inflace, ale v oživující se spotřebitelské poptávce – snížil na 1,83 % (z 1,93 % v roce předcházejícím).

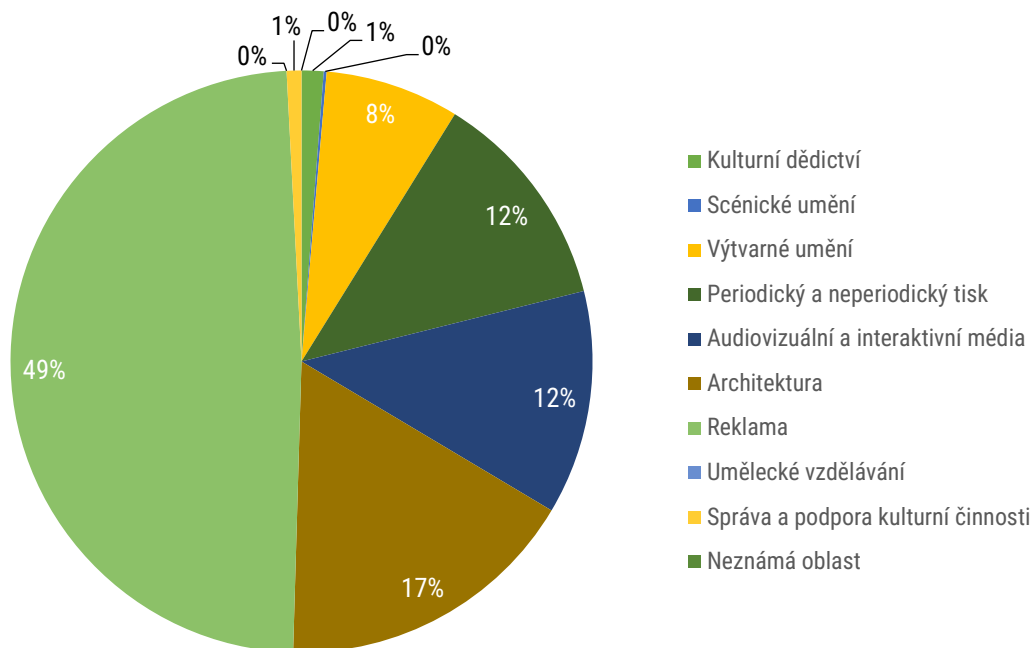
Graf 6 Výdaje domácností na kulturu v mld. Kč

Zdroj: ČSÚ, NIPOS

V rámci všech zdrojů financování kultury mají nejvýznamnější postavení **podniky**, a to 216,9 mld. Kč, což bylo o 3,2 % více než v roce 2022 (210,2 mld. Kč). Jak naznačuje graf č. 7, nejvíce prostředků plynulo do tržně úspěšných oblastí reklamy (105,7 mld. Kč), jež zaujímala téměř polovinu všech zdrojů, dále do architektury (36,7 mld. Kč), audiovizuálních a interaktivních médií (27,0 mld. Kč) a periodického a neperiodického tisku (26,6 mld. Kč). Meziročně rostly podnikové zdroje v oblastech výtvarného umění, tisku, architektury, reklamy a správy a podpory kulturní činnosti.

Graf 7 Podíl kulturních oblastí na podnikových zdrojích

Zdroj: ČSÚ, NIPOS

Mnohem menší postavení nevládní neziskové instituce (necelých 4,1 mld. Kč). Tyto zdroje pochází obvykle z příjmů kulturních institucí za služby, výrobky či zboží, popř. z navýšení stavu úvěrů a půjček a vlastních vkladů. Zdrojem spíše doplňkového charakteru byly prostředky ze zahraničí (2,9 mld. Kč).

3.2 Mikroekonomický pohled

V roce 2023 došlo ke zlepšení hospodářských výsledků většiny oblastí, růstu počtu pracovníků v kultuře i nárůstu investic, přesto návštěvnost kulturních institucí stále nedosáhla úrovně roku 2019. Z hlediska ekonomické soběstačnosti se výrazně liší tradiční a umělecký sektor závislý na veřejné podpoře od tržně orientovaných sektorů. Výsledky ukazují na vysokou rozmanitost kultury, která se odráží nejen ve výši tržeb a mezd, ale i v intenzitě investic a osobní účasti obyvatel na kulturním dění.

3.2.1 Finanční hospodaření

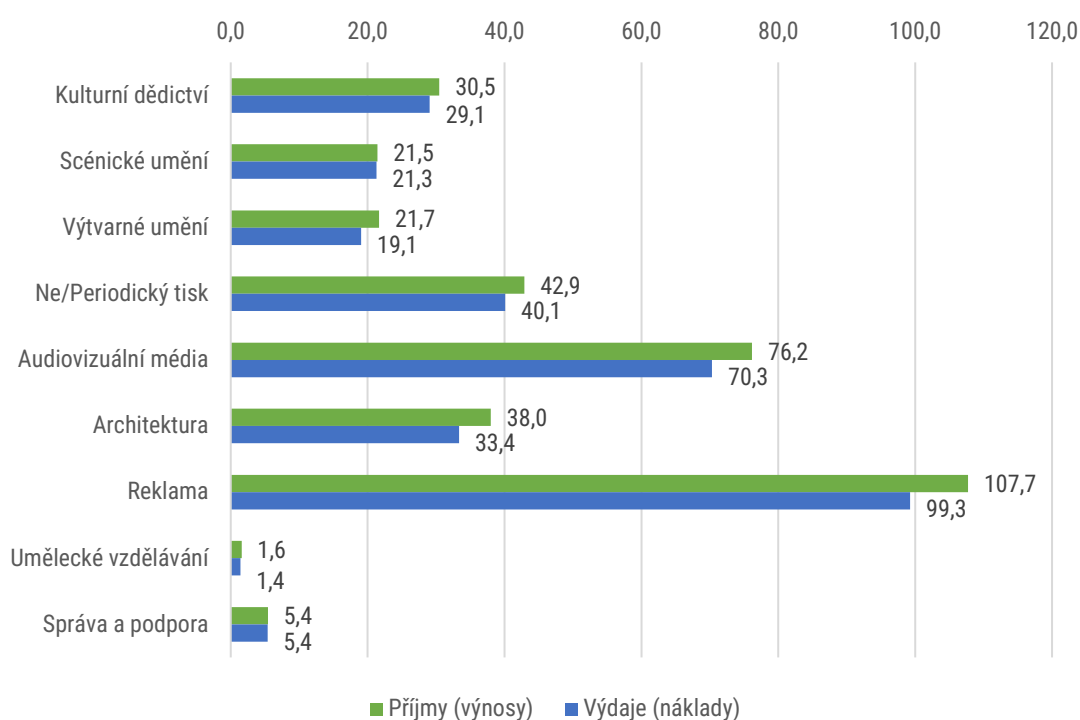
Tabulky č. 3, 4 a 9 uvedené v příloze analyzují ekonomické ukazatele z výkazů zisku a ztrát kulturních institucí získané zejména z podnikových šetření (výkazy P5-01, NI a Kult). Instituce jsou zařazovány do odvětví podle převažující části tržeb, což znamená, že ne všechny jejich příjmy nutně pocházejí z kulturních aktivit. Zároveň nejsou zahrnuty podniky s kulturní

činností, pokud jejich hlavní tržby pocházejí z jiné oblasti, což sice snižuje přesnost, ale umožňuje to získat širší pohled.

Jak ukazují uvedené tabulky, hospodaření sektoru kultury skončilo v roce 2023 kladným hospodářským výsledkem 26,1 mld. Kč. To bylo o téměř 5 mld. Kč více než v roce 2022 (21,5 mld. Kč).

Kultura je z ekonomického pohledu značně nesourodým celkem a úroveň hospodaření jednotlivých oblastí kultury a poskytovatelů kulturních služeb je velmi rozdílná. Zatímco v některých oblastech kulturního dědictví a scénického umění došlo k nemalým ztrátám (archivy, knihovny, hudební soubory, festivaly), jiná odvětví byla naopak značně zisková. Nejvyššího hospodářského výsledku bylo dosaženo v reklamě, architektuře, v tisku a v audiovizuálních médiích.

Graf 8 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle oblastí v roce 2023 (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ, NIPOS

Míra soběstačnosti je podílem mezi tržbami z vlastní činnosti a celkovými příjmy a vyjadřuje nezávislost na cizích zdrojích – obvykle v podobě veřejného sektoru. Podle tohoto ukazatele lze rozlišit dvě oblasti hospodaření. Do první patří oblasti tradičního umění orientované spíše na publikum a návštěvnost, pro které je stěžejní podpora z veřejných zdrojů (kulturní dědictví, divadla, soubory, festivaly atd.). Do druhé – tržně orientované – lze zařadit oblast kreativních aktivit (reklama, architektura, design) a dále média, tisk a část výtvarného umění.

V roce 2023 při průměrné výši 82,9 % dosahovala míra soběstačnosti např. ve vydávání počítačových her 91,5 %, v architektuře 96,1 % nebo v reklamě 93,3 %. Na druhé straně v kulturním dědictví 43,9 % a ve scénickém umění jen 34,8 %.

Zatímco v roce 2022 ne všechny oblasti hospodařily s kladným výsledkem (oblast scénického umění vykázala záporný výsledek 206 mil. Kč), v roce 2023 všechny oblasti souhrnně hospodařily s kladným hospodářským výsledkem. V některých oblastech kultury došlo k výraznému zlepšení hospodářského výsledku (např. kulturní dědictví zlepšilo svůj výsledek na téměř trojnásobek a audiovizuální a interaktivní média dokonce téměř čtyřnásobek, jiné oblasti zaznamenaly mírné zhoršení, avšak stále zůstaly v černých číslech.

Jak ukazuje [Tabulka č. 13](#), ani v roce 2023 se návštěvnost nedostala na „předcovidová“ čísla. Přitom příjmy ze vstupného a prodeje zboží návštěvníkům tvoří zhruba dvě třetiny tržeb z vlastní činnosti poskytovatelů služeb scénického umění. Návštěvnost kulturních zařízení tradiční kultury se meziročně zvýšila v průměru o 4,3 % a zůstala na osmdesátiprocentní úrovni roku 2019. Nejvíce se roku 2019 přiblížily historické památky (90,5 %). Naopak největší pokles zaznamenala kina, která dosáhla pouze 66,8 % návštěvnosti roku 2019 – nutno dodat, že rok 2019 byl v rámci delší časové řady návštěvnosti kinosálů rekordním.

3.2.2 Zaměstnanost a mzdy

Kvantifikace rozsahu zapojení lidských zdrojů v kultuře je složitá, jelikož v kultuře pracují jak zaměstnanci na hlavní pracovní poměr, jejichž míra zapojení se sleduje nejlépe, tak i řada „dohodářů“ či živnostníků, jejichž aktivity se již sledují hůře. Pro kulturu je podstatná také angažovanost dobrovolníků, kteří věnují kultuře svůj čas a energii bez nároku na finanční odměnu.

Od roku 2015 jsou data o zaměstnanosti v kultuře rozšířena o nový rozměr díky Výběrovému šetření pracovních sil (dále také VŠPS). Vedle standardních statistických šetření v kulturních institucích (Kult, SBS, NI a doplňková zjišťování) umožňuje VŠPS širší pohled, neboť postihuje různorodé pracovní zapojení v kulturních organizacích i mimo ně.

Přílohová [Tabulka č. 5a](#) obsahuje údaje o zaměstnanosti a mzdách v kultuře, které vycházejí ze šetření podnikového charakteru řady Kult, NI a SBS. Podle výsledků v roce 2023 pracovalo v kultuře více než 123,9 tis. pracovníků (109 tis. pracovníků v roce 2022), z toho bylo téměř 84,9 tis. zaměstnanců (přepočtený stav na úvazky). Počet zaměstnanců byl téměř stejný v porovnání s rokem 2022 (o 490 osob více).

V kultuře se angažovalo 39,1 tis. dobrovolníků bez nároku na odměnu, to bylo o 14,4 tis. osob více než v roce 2022. Počet dobrovolníků se díky pořádání většího počtu festivalů meziročně zvýšil o úctyhodných 58,7 %. Poskytovateli, kteří vykázali výrazný nárůst dobrovolníků, byly kulturní domy (o 65,6 %). Nad uvedený počet lze zřejmě předpokládat dalších několik tisíc osob pracujících v kultuře na základě dohod o pracovní činnosti či v postavení osoby samostatně výdělečně činné (jejich počet výše uvedená zjišťování nepostihují).

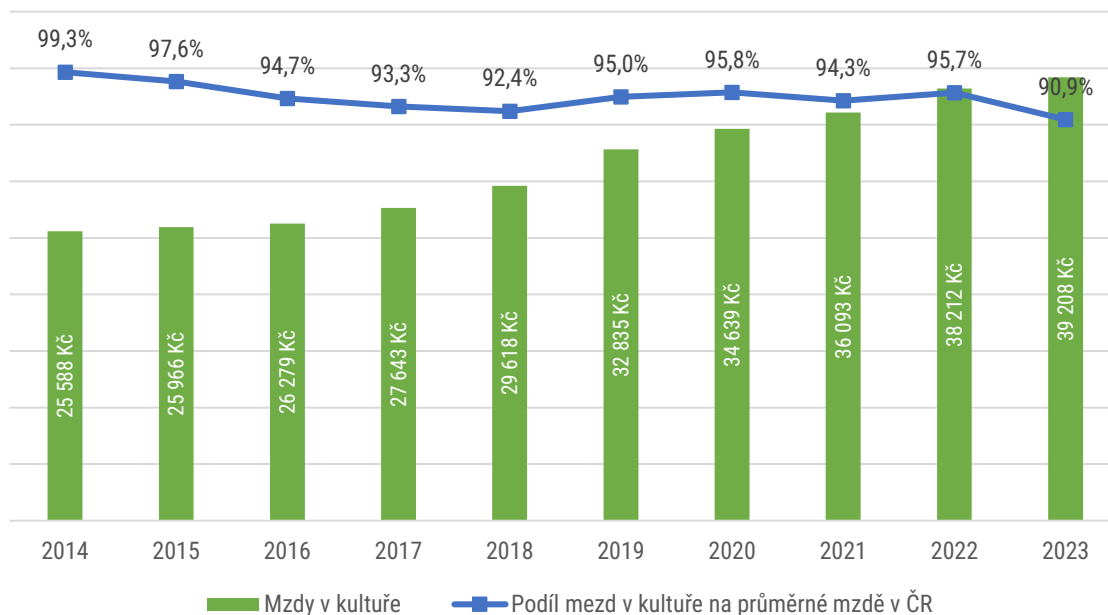
Průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře dosáhla 39 208 Kč (38 212 Kč v roce 2022). V porovnání s předcházejícím rokem se zvýšila o 2,6 %. S ohledem na průměrné meziroční zvýšení spotřebitelských cen o 10,7 % však reálně klesla o 7,3 %. V porovnání s průměrnou nominální mzdou dosaženou v celé ekonomice (43 120 Kč) byla o 3 912 Kč (o 9,1 %) nižší. V roce 2022 činil rozdíl mezi mzdami v kultuře a celé národní ekonomice 5,3 %.

Zatímco mzdy u většiny poskytovatelů rostly (památky o 2,7 %, muzea, galerie a knihovny shodně o 7,2 %, repertoárové divadlo o 8,3 %, rozhlas o 13,6 %, televize o 12,7 %, organizace ochrany autorských práv a podpora o 13,0 %, výstavní sály o 20,3 % a nezařazení poskytovatelé o 3,5 %), mzdy v jiných oblastech významně klesly a ovlivnily tak průměr celého souboru – nejvíce kulturní domy (pokles o 7,0 %). Poklesly také mzdy zaměstnanců hudebních souborů a archivů (zhruba o 5 %). Tento pokles může být způsoben mnoha faktory, u kulturních domů např. problematickým přiřazováním konkrétních zaměstnanců subjektů veřejné správy do středisek obhospodařujících provoz kulturních zařízení.

Od roku 2014 až do roku 2018 klesal podíl průměrné mzdy v kultuře na celostátní průměrné mzdě z 99 % na 92 %. Změna nastala v roce 2019, kdy se přiblížil ke stavu v roce 2016 na úroveň 95 %. Podíl průměrné mzdy v kultuře na celostátní průměrné mzdě vzrostl v porovnání s předchozím rokem i v roce 2020 a 2022. V roce 2023 poklesl na 90,9 %.

Zejména v případě kultury však platí, že průměr má nízkou vypovídací schopnost. Také do oblasti mezd se promítají podstatné rozdíly v úrovni hospodaření několika odlišných sfér kultury (viz [Tabulka č. 9](#)). Jestliže v tradičním a uměleckém sektoru kultury vážený průměr měsíční mzdy dosáhl hodnoty 31 497 Kč, tak v sektoru audiovizí a médií 50 639 Kč a kreativním sektoru 44 423 Kč.

Graf 9 Průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře

Zdroj: ČSÚ, NIPOS.

Výběrové šetření pracovních sil prováděné ČSÚ rozšiřuje pohled na zaměstnanost v kultuře o instituce s převažující jinou než kulturní činností a dále o zapojení podnikatelů, popř. jejich rodinných příslušníků (viz [Tabulka č. 5b](#)). Určité omezení spočívá ve skutečnosti, že neposkytuje údaje o finančních nákladech vynaložené práce a o počtu dobrovolných pracovníků.

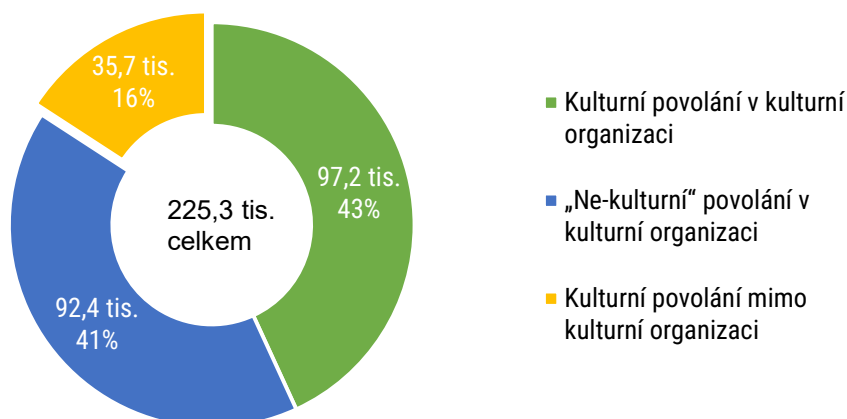
Celkový rozsah pracovního zapojení v kulturních aktivitách (včetně institucí ne-kulturního zaměření) zahrnoval v roce 2023² přibližně 225,3 tis. osob. Z tohoto počtu bylo 86,2 tis. podnikatelů. Ze zbývajících počtu 139,1 tis. osob bylo 113,2 tis. osob zaměstnáno na plný pracovní úvazek a 25,9 tis. osob na úvazek částečný či formou dohody o pracovní činnosti (popř. dohody o provedení práce) nebo pracovali jako pomáhající rodinní příslušníci.

Výsledky uvedeného šetření umožňují rozčlenit osoby zaměstnané v kultuře podle charakteru povolání a typu instituce s kulturní či ne-kulturní převažující činností. Z celkového počtu 225,3 tis. pracujících osob jich v jiných než kulturních institucích pracovalo 35,7 tis., tj. přibližně 15,8 % (např. designéři v automobilovém průmyslu). Ze zbývajících počtu 189,6 tis. pracovníků kulturních institucí jich vykonávalo 97,2 tis. povolání kulturního charakteru (např. jako zpěváci, herci či designéři). Povolání ne-kulturního zaměření (administrativa, účetnictví, IT profese atd.) v kulturních institucích vykonávalo 92,4 tis. osob (41,0 % ze všech pracovníků

² Jedná se o průměr let 2022–2024, od roku 2023 došlo k metodické změně ve výpočtu vah

v kultuře). V porovnání s rokem 2022 zůstal počet osob zaměstnaných v kultuře podle údajů VŠPS přibližně na stejné úrovni.

Graf 10 Počet pracujících osob v kultuře

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

Jak je zřejmé, kulturní povolání nejsou soustředěna pouze do institucí, které získávají většinu příjmů z kulturních aktivit. Z celkového počtu těch, jejichž náplň práce má kulturní obsah (132,9 tis. osob), jich pracovalo v kulturní organizaci zhruba jen 73 %.

Postihnout váhu kultury v ekonomice z pohledu rozsahu zaměstnanosti není snadné. Přepočtený počet zaměstnanců kulturního sektoru (podle výkazů NIPOS) představuje zhruba 2,4 % z počtu zaměstnanců pracujících v celé ekonomice. Podle výsledků VŠPS v roce 2023 pracující v sektoru kultury (tedy zaměstnanci, podnikatelé, osoby pracující na vlastní účet či pomáhající rodinní příslušníci) představovali 3,7 % z celkového počtu zaměstnaných v ČR. Pokud bychom k institucím s převažující kulturní činností připočetli i pracovníky kulturních profesí mimo kulturní sektor, došli bychom k podílu 4,4 % osob pracujících v kultuře z celkového počtu pracujících.

3.2.3 Investice

Příznivější podmínky roku 2023 se podobně jako v roce 2022 promítaly do investičních výdajů. V porovnání s předchozím rokem se objem investičních výdajů zvýšil o 5,6 % (o více než 973 mil. Kč) a dosáhl výše 18,47 mld. Kč. Domácí zdroje se na krytí investic v roce 2023 podílely z 67,3 % a zahraniční zdroje z 32,4 % (z 98,9 % šlo o zdroje z rozpočtu EU), viz [Tabulka č. 6](#).

Průměrná výše investic dosáhla v roce 2023 v přepočtu 217,6 tis. Kč na jednoho zaměstnance v kultuře jako celku (207,3 tis. Kč v roce 2022). Z toho v tradičním a uměleckém sektoru dosahovala jen 134,5 tis. Kč, v audiovizuálním a mediálním 363,4 tis. Kč

a v kreativním sektoru 283,2 tis. Kč. Navíc v tradičním sektoru byly investice z 55,0 % kryty dotacemi. Vedle toho audiovizuální, mediální a kreativní sektory byly v oblasti investic subvencovány téměř zanedbatelně. (viz [Tabulka č. 9](#)).

Ve struktuře investic z pohledu hmotného a nehmotného majetku dlouhodobě kolísá podíl vydaných finančních prostředků na nehmotný majetek mezi 20 až 40 %. V roce 2022 byl poměr dlouhodobého hmotného majetku vůči nehmotnému 70,1 % ku 29,9 %, v roce 2023 byl tento poměr nepatrně větší ve prospěch hmotného, a to 73,2 % ku 26,8 %. Nejvyššího podílu investic na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku bylo dosaženo u poskytovatelů televize (72,5 %). Naopak podíl pořízení dlouhodobého hmotného majetku na celkových investičních výdajích u knihoven, repertoárových divadel, festivalů a hudebních souborů, kinosálů a maloobchodu s knihami byl více než 90 %.

3.2.4 Naturální ukazatele

V kultuře lze často narazit na problém, jak správně ocenit kulturní statky nebo služby. Nejde přitom jen o to, jaká je jejich hodnota, ale i o to, jak se tato cena v čase mění. Také hospodaření některých kulturních institucí se primárně neřídí finančními kritérii a neprobíhá zcela na komerční bázi. Lze proto usuzovat, že působení ekonomických vztahů v kultuře je odlišné, než v jiných odvětvích.

Doplňkově lze sledovat naturální ukazatele. Ty jsou v zásadě dvojího druhu. Jako kapacitní ukazatele (počet sedadel v divadlech, počet sbírkových předmětů v muzeích či rozsah knihovního fondu v knihovnách) odrážejí stranu nabídky a jako ukazatele participace (počet diváků, čtenářů či návštěvníků) vyjadřují objem poptávky.

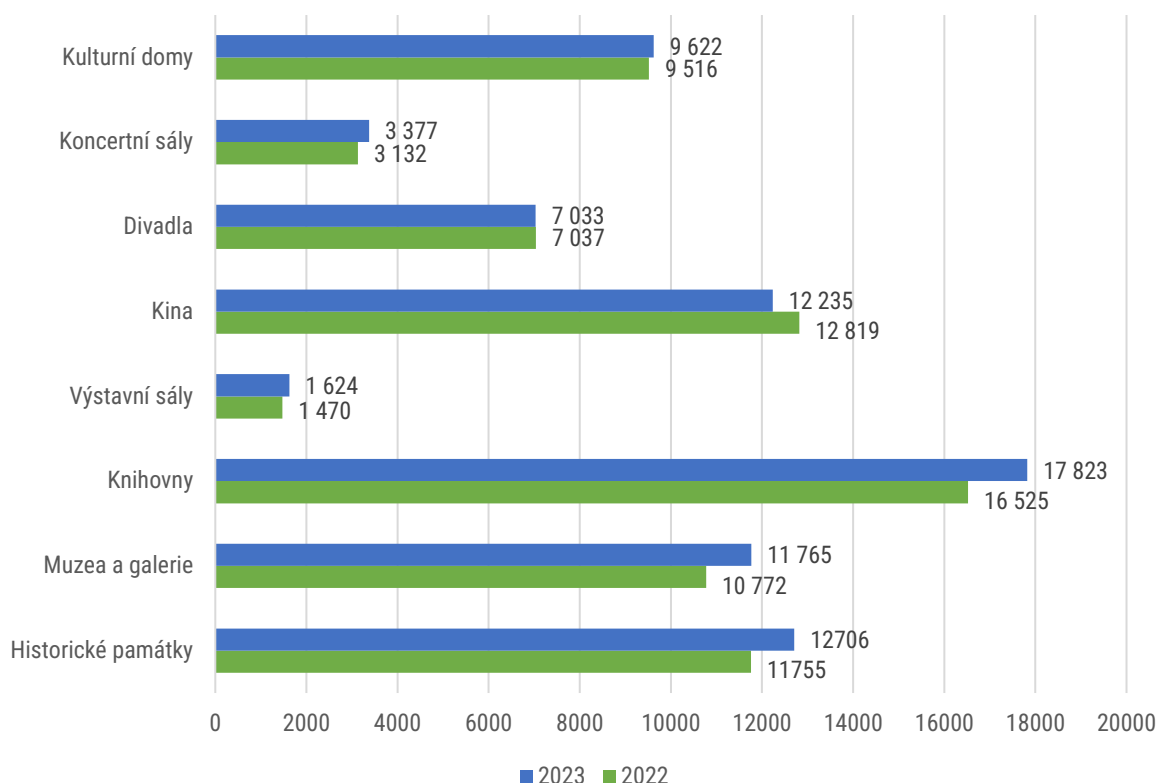
Nejhrubším ukazatelem nabídkové strany kulturního vyžití je počet poskytovatelů kulturních služeb dle výkazů Kult MK (památek, muzeí, knihoven, divadel, držitelů licencí rozhlasového a televizního vysílání atd.), viz [Tabulka č.12](#). V roce 2023 byla v rámci šetření Kult (MK) zjišťována data od 10 149 poskytovatelů (9 789 v roce 2022). K nárůstu počtu poskytovatelů došlo v případě památek, divadel, hudebních souborů, festivalů, kulturních domů, vydavatelů tisku a kin. Naopak se snížil počet muzeí a galerií, knihoven, výstavních sálů a provozovatelů televizního vysílání. Počet poskytovatelů rozhlasových služeb zůstal stejný. Důvody změny počtu poskytovatelů kulturních služeb mohou být různé, od reorganizace, integrace a jiných organizačních změn, až po ekonomicky opodstatněný vznik či zánik subjektů.

Vhodnější pro charakteristiku změn v oblasti kulturních služeb jsou ukazatele na straně poptávky, zejména pak počet návštěvníků, resp. návštěv (na 10 tis. obyvatel ČR). Jak je z [Tabulky č. 13](#) zřejmé, po hlubokém propadu návštěvnosti vybraných kulturních zařízení v roce 2020 o 54,7 %, došlo v roce 2021 k jejímu meziročnímu nárůstu o 5,5 %, v roce 2022 až o 64,7 % a v roce 2023 byl růst o 4,3 %. Návštěvnost však zůstala nadále pod úrovní roku 2019 (82,1 % roku 2019). V porovnání s rokem 2022 se návštěvnost zvýšila nejvíce ve

výstavních sálech, muzeích a galeriích, historických památkách, knihovnách a koncertních sálech. Naopak v kinech a divadlech nepatrně klesla.

Celková úroveň relativní návštěvnosti v roce 2023 byla 76 185 návštěv na 10 tis. obyvatel (83 045 990 osob absolutně), což znamená, že každý obyvatel ČR navštívil v roce 2023 průměrně více než sedmkrát kulturní akci či zařízení. Není tomu však zcela tak, jelikož návštěvnost je ukazatelem sledovaným v domácím pojetí, a proto jeho úroveň ovlivňuje také cestovní ruch, množství a složení zahraničních hostů (turistů).

Graf 11 Počet návštěv kulturních zařízení podle poskytovatele v roce 2022 a 2023 (na 10 tis. ob. ČR)

Zdroj: NIPOS, Unie filmových distributorů.

3.3 Makroekonomický pohled

Kapitola zahrnuje základní makroekonomické ukazatele kultury v ČR. Kultura tvořila v roce 2023 přibližně 2,1 % celkové produkce, 2,2 % hrubé přidané hodnoty a přispěla 1,51 % k HDP. Kapitola dále analyzuje bilanci zahraničního obchodu s kulturním zbožím a službami, který v roce 2023 vykázal kladné saldo 3,1 mld. Kč. Nejvyšší přebytky byly v oblastech tisku a audiovizuálních médiích, největší deficit v reklamě.

3.3.1 Základní ukazatele

Při hodnocení hospodaření kultury jako celku i jejích jednotlivých částí se přirozeně objevuje otázka, jaké místo a význam má toto odvětví v ekonomice. K nalezení odpovědi je nutné využít údaje a metody národního účetnictví.

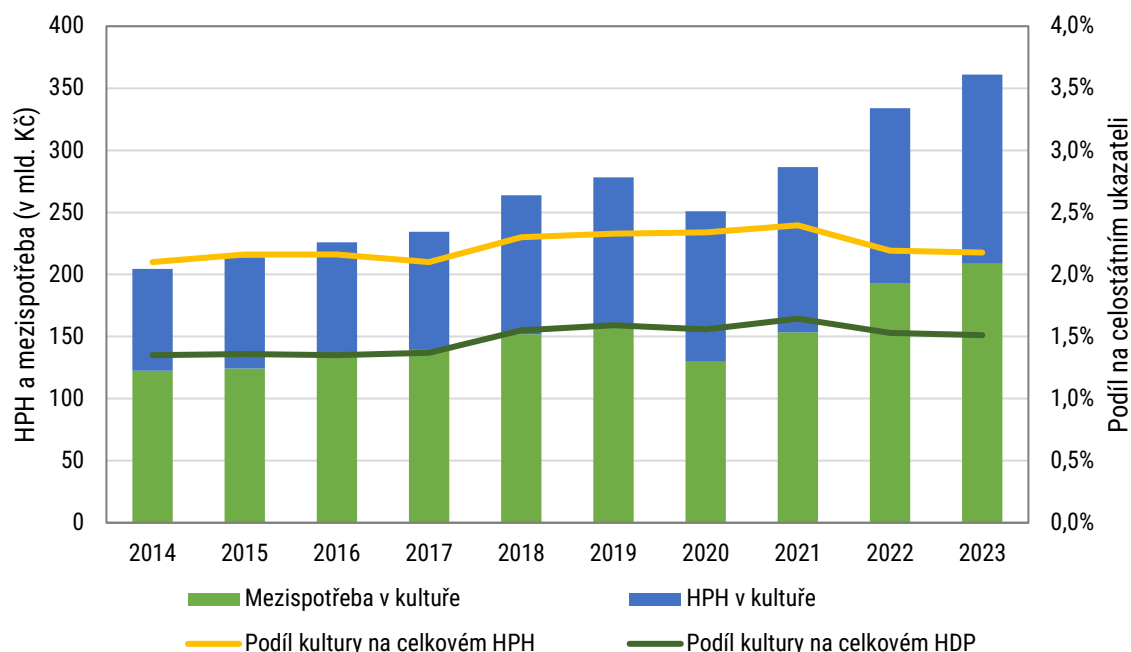
S ohledem na dostupná data o sektoru kultury se jeví jako nejvhodnější pro vyčíslení makroekonomických ukazatelů výrobní (odvětvová) metoda výpočtu hrubého domácího produktu (HDP). Podle ní se tento ukazatel rovná součtu hrubé přidané hodnoty (HPH) zjištěné odečtením mezispotřeby od hodnoty produkce a čistých daní, tj. daní z daného odvětví snížených o dotace poskytnuté tomuto odvětví.

Vstupní data do propočtu vychází z národních účtů ČSÚ, zejména pak z tabulek dodávek a užití. Tyto údaje představují svým způsobem optimální informační zdroj co do své komplexnosti, konzistence a mezinárodní srovnatelnosti. Tyto výhody jsou však vykoupeny vysokou pracností a dlouhou dobou od skončení referenčního roku do zveřejnění výsledků, které se postupně zpřesňují.

Na základě těchto údajů lze makroekonomické ukazatele kultury spíše odhadovat než přesně kalkulovat. Je tomu tak zejména kvůli málo podrobnému členění dat v tabulkách dodávek a užití pouze do úrovně oddílů (na 2 místa CZ-NACE), zatímco kulturní aktivity jsou často až na úrovni tříd (4 místa CZ-NACE). Jedním příkladem za všechny mohou být architektonické činnosti v tabulkách dodávek a užití, které zahrnují celý oddíl 71 CZ-NACE (architektonické, inženýrské, konstrukční činnosti, činnosti stavební inspekce, zeměměřičství a mapování a dále fyzikální, chemické a jiné technické zkoušky a analýzy).

Za součást kultury je však považována pouze třída 71.11 (pouze architektonické činnosti). Data odpovídající kulturním aktivitám je nutno získávat složitým postupem s využitím údajů zjištěných v rámci statistických šetření (podniková šetření, KULT, NI). Je třeba využít znalosti různých vztahů, např. v úrovni produktivity práce mezi třídami či podílu spotřeby materiálu, energie a služeb na výnosech atd.

Graf 12 Vývoj mezispotřeby a hrubé přidané hodnoty v kultuře

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet.

Podle finálních dat za rok 2022 lze podíl kultury na celkové produkci ekonomiky odhadovat na 2,05 % (334,0 mld. Kč), jeho podíl na HPH ve výši 2,19 % (140,8 mld. Kč) a na HDP v úrovni 1,53 % (107,9 mld. Kč). Poměrně nižší objem HDP v porovnání s HPH je dán relativně nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru a naopak vysokou částkou přijatých provozních dotací.

Z předběžných dat lze za rok 2023 předpokládat (odhadovat), že objem produkce v kulturním sektoru dosáhl 361,0 mld. Kč (2,09 % z celostátní produkce) a úroveň HPH 152,2 mld. Kč (tj. 2,18 % z celkové HPH vytvořené v ekonomice). Objem HDP vytvořeného v kultuře v roce 2023 můžeme odhadovat na 115,2 mld. Kč (1,51 % z celkového HDP). Odhadovaná výše HDP vytvořeného v kultuře v roce 2023 v porovnání s rokem 2022 vzrostla o 7,3 mld. Kč (o 6,8 %), podíl na celkovém HDP se naopak snížil přibližně o 0,02 p. b.

Ze statistiky národních účtů ČSÚ lze získat také údaje o kulturní produkci vytvořené organizacemi s jinou než převažující kulturní činností (např. televizní vysílání poskytovatelů internetových služeb). Celková kulturní produkce těchto organizací dosahovala v roce 2023 přibližně 150,4 mld. Kč. Pokud bychom přičetli tento odhad k celkové produkci kulturních organizací, mohli bychom vyčíslit celkovou kulturní produkci na 511,4 mld. Kč (2,96 % z celostátní produkce).

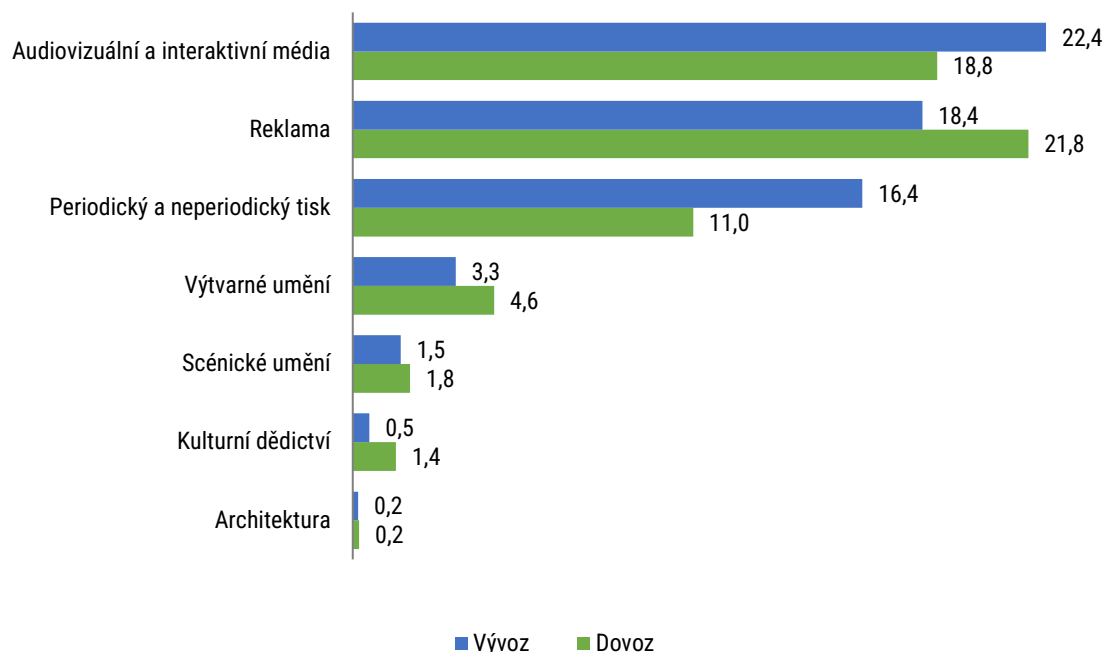
Výchozí předběžné údaje budou dále zpřesňovány, aktualizované údaje naleznete v publikaci vydané v příštím roce. Zatím však předběžná data nasvědčují tomu, že nárůst produkce mezi

lety 2022 a 2023 (o 8,1 %) byl doprovázen současným navýšením mezispotřeby (o 8,0 %) i HPH (o 8,2 %).

3.3.2 Zahraniční obchod

Pohled na ekonomickou stránku kultury lze částečně doplnit daty o vývozu a dovozu kulturního zboží a služeb (viz [Tabulka č. 8](#)). Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního charakteru vykázal v roce 2023 (po dvou letech záporných výsledků) kladné saldo 3,1 mld. Kč, které se nejzřetelněji projevilo v oblasti periodického a neperiodického tisku (5,5 mld. Kč), dále pak v audiovizuálních a interaktivních médiích (3,5 mld. Kč). Nejvyšší záporné obchodní bilance bylo dosaženo v oblasti reklamy (3,4 mld. Kč). Jak je vidět na grafu č. 3.12, na celkovém objemu zahraničního obchodu se zbožím a službami kulturního charakteru se nejvíce podílela oblast audiovizuálních a interaktivních médií (41,2 mld. Kč), následovaná reklamou (40,1 mld. Kč) a tiskem (27,4 mld. Kč).

Graf 13 Zahraniční obchod s kulturním zbožím a službami podle oblastí (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

K výše uvedeným výsledkům je třeba dodat, že údaje za zahraniční obchod se zbožím jsou od roku 2021 přepočítávány aktualizovanou metodou založenou na vyšší míře detailu.

Zahraniční obchod se zbožím vypovídá o vývozní a dovozní výkonnosti české ekonomiky, tedy i o obchodní bilanci zahraničního obchodu české ekonomiky. Sleduje skutečný obchod se zbožím realizovaný mezi českými a zahraničními subjekty, tj. změnu vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty.

Vývoz kulturního zboží v roce 2023 dosáhl 18,7 mld. Kč, což je o 4,0 % méně než v roce 2022, dovoz 11,7 mld. Kč, což představuje výraznější pokles o 19,3 %.

Celkový vývoz kulturních služeb v roce 2023 činil 44,0 mld. Kč, což je o 20,4 % více než v roce předchozím, a dovoz 47,9 mld. Kč, čímž vznikl meziroční nárůst o 2,3 %. Na zahraničním obchodu se službami kulturního charakteru se v roce 2023 jak ve vývozu, tak v dovozu nejvíce podílela oblast reklamy (18,4 mld. Kč, resp. 21,8 mld. Kč), dále audiovizuálních a interaktivních médií (15,0 mld. Kč, resp. 17,0 mld. Kč) a tisku (10,0 mld. Kč, resp. 7,7 mld. Kč).

4 Závěr

Kultura je důležitým odvětvím české ekonomiky a nepostradatelnou součástí života české společnosti. Výsledky Satelitního účtu kultury za rok 2023 to potvrzují. Po nesnadném období poznamenaném pandemií covid-19 se kultura nadále postupně zotavovala. Dynamika oživení se ale lišila podle jednotlivých kulturních oblastí, oblasti spadající do tradičního a uměleckého sektoru rostly pomaleji než tržně úspěšné oblasti audiovizuálního a mediálního sektoru a kreativního sektoru.

Finanční zdroje, které celkově putovaly do kultury, v roce 2023 vzrostly o 5,0 % oproti roku 2022. Hlavním zdrojem byly podobně jako v předcházejících letech soukromé podniky, následované přímými výdaji domácností. Nezanedbatelné množství financí pocházelo z veřejného sektoru – státního rozpočtu a především rozpočtů obcí a krajů. Výrazný růst byl zaznamenán u výdajů domácností, které stále častěji směřují do oblastí, jako jsou audiovizuální média a interaktivní média.

Přes pokračující oživení pociťovaly kulturní oblasti jako scénické umění nebo kulturní dědictví nadále doznívající následky pandemie covid-19. Tyto oblasti zůstaly závislé na veřejné podpoře. To ukazuje na jejich specifickou ekonomickou povahu, kde tržní mechanismy nemohou plně pokrýt jejich provoz a míra soběstačnosti je tradičně na nízké úrovni.

Kultura je rovněž významným zaměstnavatelem, který poskytuje pracovní příležitosti širokému spektru profesí. V roce 2023 zde bylo v kultuře zaměstnáno více než 225 tis. osob, přičemž 36 tis. z nich pracovalo v jiných než kulturních institucích. Kultura rovněž zaznamenala výrazný nárůst počtu dobrovolníků. Průměrné mzdové ohodnocení v kultuře výrazně zaostalo za průměrnou mzdou národního hospodářství. V kombinaci s vysokou mírou inflace mzdy reálně poklesly o téměř 7 % oproti předešlému roku.

Makroekonomický význam kultury je patrný z jeho podílu na tvorbě HDP, který v roce 2023 dosáhl odhadovaných 1,51 %. Kladná obchodní bilance kulturních statků a služeb je důkazem, že česká kultura má nejen domácí, ale i zahraniční význam.

Celkově rok 2023 přinesl zlepšení ekonomických ukazatelů kultury. Přesto stále existují oblasti, které vyžadují pozornost.

Satelitní účet kultury nadále zůstává důležitým analytickým nástrojem pro rozhodování a zhodnocování kulturní politiky. Do budoucna bude nezbytné pokračovat ve zkvalitňování sběru dat, zavést regionální rozlišení a více zohledňovat nové trendy v kultuře. Dalším důležitým odvětvím, s kterým by se mohl satelitní účet kultury propojit, je cestovní ruch, jelikož české kulturní dědictví, umění a obecně kultura je nepostradatelným faktorem, který sehrává svou roli v turismu. To umožní lepší odezvu na měnící se potřeby společnosti a ekonomiky a potvrdit tak význam kultury jako nenahraditelné součásti života v České republice.

5 Seznam zkratk

CZ-COICOP	Klasifikace individuální spotřeby
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČSÚ	Český statistický úřad
ESA	Evropský systém účtů
ESSnet Culture	European Statistical System Network on Culture
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
MK	Ministerstvo kultury
NI	Neziskové instituce
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NÚLK	Národní ústav lidové kultury
SBS	Structural business statistics (Podniková strukturální statistika)
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

6 Použité zdroje a literatura

1. Systém účtů kultury. Praha: NIPOS, 2011, 2014 a 2017.
2. Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010–2019. Praha: NIPOS, 2012–2021
3. Vyhodnocení časové řady výsledků satelitního účtu kultury ČR za období let 2010–2016. Praha: NIPOS, 2017.
4. ESSnet on Culture statistics 2009–2011, Task Force 1: Framework and definitions (Final Report 2011).
5. National report on public expenditure. Eries, 2004.
6. The Economy of Culture. Studie KEA European Affairs pro Evropskou komisi, 2006.
7. Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS a administrativní zdroje dat MF, doplňková zjišťování provedená NIPOS.
8. Tabulky dodávek a užití ČSÚ za rok 2022 a 2023.
9. Klasifikace ekonomických činností (CZ- NACE). Praha: ČSÚ, 2008.

7 Přílohy

Seznam a definice ekonomických činností v oblasti kultury podle klasifikace CZ-NACE

Tradiční a umělecký sektor		
Oblast	Kategorie CZ-NACE	Ekonomická činnost
Kulturní dědictví	91.01	Činnosti knihoven a archivů
	91.02	Činnosti muzeí
	91.03	Provozování kulturních památek, historických staveb a obdobných turistických zajímavostí
	47.78 (část)	Ostatní maloobchod s novým zbožím ve specializovaných prodejnách
	47.79 (část)	Maloobchod s použitým zbožím v prodejnách
	72.20 (část)	Pouze činnosti týkající se archeologie
Scénická umění	90.01	Scénická umění
	90.02	Podpůrné činnosti pro scénická umění
	90.04	Provozování kulturních zařízení
Výtvarná umění	90.03	Umělecká tvorba
	74.20	Fotografické činnosti
Kulturní a umělecké vzdělávání	85.52	Umělecké vzdělávání
Umělecká řemesla	odd. 14,15,16,17,23,25,31,32 (vybrané části)	Vybraná umělecká řemesla

Audiovizuální a mediální sektor

Oblast	Kategorie CZ-NACE	Ekonomická činnost
Knihy a tisk	58.11	Vydávání knih
	58.13	Vydávání novin
	58.14	Vydávání časopisů a ostatních period. publikací
	74.30	Překladatelské a tlumočnické činnosti
	47.61	Maloobchod s knihami
	47.62	Maloobchod s novinami, časopisy a papírnickým zbožím
	63.91	Činnosti zpravod. tiskových kanceláří a agentur
Hudba	59.20	Pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti
	47.63 (50 %)	Maloobchod s audio- a videozáznamy
Film a video	59.11	Produkce filmů, videozáznamů a televizních programů
	59.12	Postprodukce filmů, videozáznamů a televizních programů
	59.13	Distribuce filmů, videozáznamů a televizních programů
	59.14	Promítání filmů
	77.22	Pronájem videokazet a disků
	47.63 (50 %)	Maloobchod s audio- a videozáznamy
Rozhlas	60.10	Rozhlasové vysílání
Televize	60.20	Tvorba televizních programů a televizní vysílání
Videohry	58.21	Vydávání počítačových her

Kreativní sektor

Oblast	Kategorie CZ-NACE	Ekonomická činnost
Architektura	71.11	Architektonické činnosti
Reklama	73.11	Činnosti reklamních agentur
Design	74.10	Specializované návrhářské činnosti

8 Tabulky

Tabulka 1a	Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2023
Tabulka 1b	Zdroje financování kultury v časové řadě 2015–2023
Tabulka 2	Finanční zdroje podle poskytovatelů kulturních služeb ve vybraných letech
Tabulka 3	Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2023
Tabulka 4	Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023
Tabulka 5a	Zaměstnanost a mzdy v kultuře podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023
Tabulka 5b	Zaměstnanost v kultuře podle kulturních oblastí v roce 2023 (s využitím Výběrového šetření pracovních sil)
Tabulka 6	Zdroje a rozsah investic v kultuře podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023
Tabulka 7	Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2023 (odhad)
Tabulka 8	Zahraniční obchod s kulturním zbožím a službami v roce 2023
Tabulka 9	Základní ekonomické ukazatele kultury za rok 2023
Tabulka 10	Vybrané ekonomické ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2023 (sl. 3–5 odhad)
Tabulka 11	Časové řady základních ekonomických ukazatelů kultury za vybraná léta období 2010–2023
Tabulka 12	Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023
Tabulka 13	Návštěvnost kulturních zařízení podle poskytovatelů kulturních služeb v letech 2010–2023

Poznámka:

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- . tečka na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
- x ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
- 0 nula se používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky
- i. d. individuální data

Tabulka 1a Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2023^{*)}

v mil. Kč

OBLAST	Veřejný sektor			Soukromý sektor				Zahraniční zdroje			ZDROJE CELKEM
	Státní rozpočet	Obecní a krajské rozpočty	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Podniky	Nevládní neziskové instituce	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Zahraniční zdroje celkem	
Kulturní dědictví	6 144	13 140	19 283	6 636	2 643	364	9 643	1 281	42	1 322	30 249
Scénické umění	1 946	5 724	7 670	6 019	354	108	6 481	64	51	115	14 266
Výtvarné umění	50	149	198	4 816	16 169	26	21 011	5	12	18	21 228
Periodický a neperiodický tisk	64	23	87	9 428	26 614	21	36 063	2	0	2	36 151
Audiovizuální a interaktivní média	2 084	1 248	3 332	35 020	26 992	3 240	65 253	4	1 455	1 458	70 044
Architektura	-	-	-	476	36 675	0	37 151	-	-	-	37 151
Reklama	-	-	-	386	105 674	-	106 060	-	-	-	106 060
Umělecké vzdělávání	71	9 093	9 164	1 628	-	-	1 628	-	0	0	10 792
Správa a podpora kulturní činnosti	3 769	5 106	8 875	205	1 779	362	2 345	-	0	0	11 221
Neznámá oblast	700	5 793	6 493	-	-	-	-	-	-	-	6 493
CELKEM	14 827	40 276	55 103	64 614	216 899	4 122	285 636	1 356	1 560	2 916	343 654

^{*)} finanční zdroje představují celkové příjmy snížené o zaplacené daně a poplatky a naopak zvýšené o investiční dotace, vlastní vklady a zvýšené (snížené) o změnu stavu úvěrů a půjček

Tabulka 1b Zdroje financování kultury v časové řadě 2015–2023^{*)}

v mil. Kč

Rok	Veřejný sektor			Soukromý sektor				Zahraniční zdroje			ZDROJE CELKEM
	Státní rozpočet	Obecní a krajské rozpočty	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Podniky	Nevládní neziskové instituce	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Zahraniční zdroje celkem	
2015	8 739	25 543	34 282	44 886	141 149	3 545	189 580	846	1 901	2 746	226 608
2016	9 379	24 222	33 600	47 904	143 326	6 054	197 284	219	1 787	2 006	232 890
2017	10 121	25 668	35 789	49 755	159 312	5 668	214 735	114	1 596	1 709	252 234
2018	11 507	29 922	41 429	51 992	174 126	2 561	228 679	417	2 220	2 636	272 744
2019	13 073	29 973	43 046	57 396	170 262	1 954	229 612	543	1 451	1 994	274 652
2020	14 222	32 524	46 746	52 054	157 586	3 000	212 639	1 000	1 123	2 124	261 508
2021	15 179	32 357	47 536	57 184	174 444	2 829	234 457	681	1 351	2 031	284 025
2022	12 950	36 216	49 166	59 983	210 198	5 854	276 035	620	1 486	2 106	327 307
2023	14 827	40 276	55 103	64 614	216 899	4 122	285 636	1 356	1 560	2 916	343 654
Index 2023/2022 (%)	114,5	111,2	112,1	107,7	103,2	70,4	103,5	218,8	105,0	138,5	105,0
Index 2023/2019 (%)	113,4	134,4	128,0	112,6	127,4	211,0	124,4	249,6	107,5	146,2	125,1

^{*)} finanční zdroje představují celkové příjmy snížené o zaplacené daně a poplatky a naopak zvýšené o investiční dotace, vlastní vklady a zvýšené (snížené) o změnu stavu úvěrů a půjček

Tabulka 2 Finanční zdroje podle poskytovatelů kulturních služeb ve vybraných letech

v mil. Kč

Rok	Historická památka	Muzeum a galerie	Archiv	Knihovna	Divadlo	Hudební soubor	Festival	Kulturní dům	Výstavní sál	Rozhlas	Televize	Ostatní poskytovatelé	Celkem
2015	3 146	6 341	1 559	3 238	5 343	1 307	1 250	3 328	614	4 945	20 256	175 283	226 608
2017	3 095	7 133	1 903	3 493	6 445	1 305	1 612	3 409	830	4 500	19 829	198 679	252 234
2018	3 276	8 099	1 922	4 021	7 993	1 628	1 505	4 035	981	4 804	21 732	212 748	272 744
2019	4 092	9 075	1 679	4 132	8 146	1 855	1 632	4 640	826	4 361	22 948	211 266	274 652
2020	3 519	8 652	1 764	4 551	7 034	1 637	907	3 943	519	3 994	23 671	201 319	261 508
2021	3 562	9 150	1 989	4 397	7 176	1 665	1 046	4 229	615	4 374	23 800	222 021	284 025
2022	4 163	8 734	1 986	4 766	8 450	1 902	2 199	5 358	594	4 170	26 041	270 462	338 824
2023	5 053	12 061	1 773	5 161	9 807	2 099	2 425	5 739	864	4 379	35 708	258 585	343 654
Index 2023/2022 (%)	121,4	138,1	89,3	108,3	116,1	110,4	110,3	107,1	145,3	105,0	137,1	95,6	101,4
Index 2023/2019 (%)	123,5	132,9	105,6	124,9	120,4	113,2	148,6	123,7	104,6	100,4	155,6	122,4	125,1

Tabulka 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2023

v mil. Kč

OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	z toho	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
		tržby za vlastní výkony		spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Kulturní dědictví	30 480	13 369	29 062	8 798	11 444	8 820	1 418
Scénické umění	21 456	7 460	21 299	7 904	9 880	3 515	157
Výtvarné umění	21 680	20 682	19 069	12 679	2 404	3 986	2 612
Periodický a neperiodický tisk	42 887	41 076	40 105	20 807	7 492	11 805	2 782
Audiovizuální a interaktivní média	76 161	64 744	70 322	46 617	9 916	13 788	5 839
Architektura	38 009	36 517	33 350	23 351	6 048	3 951	4 659
Reklama	107 728	100 491	99 268	68 190	12 068	19 010	8 460
Umělecké vzdělávání	1 606	805	1 424	541	664	219	182
Správa a podpora kulturní činnosti	5 431	1 217	5 391	72	1 903	3 415	39
CELKEM	345 438	286 360	319 290	188 960	61 819	68 511	26 148

Tabulka 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023

v mil. Kč

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
		tržby za vlastní výkony		spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Historická památka	4 597	2 495	4 475	1 746	1 555	1 174	122
Muzea a galerie	10 196	2 094	9 991	3 013	4 706	2 271	205
Archiv	1 765	1 376	1 784	519	851	413	-19
Knihovna	4 909	234	4 998	1 317	3 250	431	-89
Divadlo	9 864	3 073	9 645	2 697	5 107	1 841	219
Hudební soubor	2 089	514	2 195	718	1 366	112	-106
Festivaly	2 429	1 162	2 501	1 600	710	191	-73
Kinosál	3 003	2 820	2 616	1 900	314	403	386
Vydavatel ne/periodického tisku	25 323	24 033	25 192	14 648	5 355	5 189	131
Maloobchod s knihami	9 038	8 906	8 547	1 938	1 057	5 551	491
Kulturní dům	5 642	1 698	5 542	2 733	2 188	620	100
Výstavní sál	869	511	834	517	211	106	35
Rozhlas	4 389	2 806	4 394	2 356	1 779	259	-5
Televize	36 179	28 473	30 674	18 114	5 178	7 383	5 505
Ostatní poskytovatelé	225 148	207 200	205 901	135 145	28 190	42 566	19 247
CELKEM	345 438	286 360	319 290	188 960	61 819	68 511	26 148

Tabulka 5a Zaměstnanost a mzdy v kultuře podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023

POSKYTOVATEL	Pracovníci v kultuře					Mzdy zaměstnanců v kultuře	
	Celkem	Zaměstnanci			Dobrovolníci	Mzdové prostředky celkem (v tis. Kč)	Průměrná měsíční mzda v Kč
		Celkem	v tom				
			povolání kulturního charakteru	povolání neznámého charakteru			
Historická památka	3 404	2 539	431	2 108	865	1 056 702	34 682
Muzeum a galerie	9 136	7 251	3 421	3 830	1 885	3 234 518	37 173
Archiv	1 848	1 841	-	1 841	7	851 372	38 538
Knihovna	7 688	5 512	4 913	599	2 176	2 253 392	34 068
Divadlo repertoárové	9 093	7 584	3 159	4 425	1 509	3 354 613	36 861
Hudební soubor	1 913	1 874	1 574	300	39	878 998	39 087
Kulturní dům	9 440	4 802	2 655	2 147	4 638	1 445 955	25 093
Kinosál	286	286	-	286	-	165 471	48 214
Vydavatel ne/periodického tisku	6 459	6 459	-	6 459	-	3 632 805	46 870
Maloobchod s knihami	2 200	2 200	-	2 200	-	686 644	26 009
Výstavní sál	1 062	583	-	583	479	143 274	20 479
Rozhlas	1 812	1 812	936	876	-	1 131 243	52 026
Televize	4 184	4 184	3 703	481	-	3 481 293	69 337
Organizace ochrany autorských práv a podpora kultury	2 808	2 808	-	2 808	-	1 410 856	41 870
Ostatní poskytovatelé	62 598	35 137	5 078	30 059	27 461	16 204 621	38 432
CELKEM	123 931	84 872	25 870	59 002	39 059	39 931 757	39 208

Tabulka 5b Zaměstnanost v kultuře podle kulturních oblastí v roce 2023¹⁾ (s využitím Výběrového šetření pracovních sil)

OBLAST	Počet pracujících osob celkem ²⁾	z toho podle typu úvazku			v tom podle charakteru povolání		
		zaměstnanci		podnikatelé	v organizaci s převažující kulturní činností		Povolání kulturního charakteru v organizaci s převažující jinou než kulturní činností ³⁾
		celkem	na plný úvazek		povolání kulturního charakteru	povolání „ne-kulturního“ charakteru	
Kulturní dědictví	25 678	22 929	17 132	2 700	10 513	15 165	.
Scénické umění	22 971	15 103	12 681	7 796	14 165	8 806	.
Výtvarné umění	22 753	5 264	4 656	17 428	20 908	1 845	.
Periodický a neperiodický tisk	29 268	16 784	13 568	12 377	15 771	13 497	.
Audiovizuální a interaktivní média	19 040	11 691	10 353	7 342	11 152	7 888	.
Architektura	29 994	16 692	14 809	13 230	9 844	20 150	.
Reklama	28 500	14 998	12 000	13 317	5 698	22 801	.
Umělecké vzdělávání	11 441	10 004	6 372	1 437	9 184	2 256	.
Správa a podpora kult. činností ⁴⁾	.	.	.	.	.	.	.
Nezařazeno do žádné oblasti	35 662	24 947	21 592	10 541	.	.	35 662
CELKEM	225 306	138 412	113 164	86 167	97 236	92 409	35 662

¹⁾ Jedná se o průměr let 2021-2023. Od roku 2023 došlo k metodické změně ve výpočtu vah.

²⁾ Počet pracujících osob zahrnuje zaměstnance (na základě pracovní smlouvy či dohody), podnikatele (se zaměstnanci či bez zaměstnanců) a pomáhající rodinné příslušníky. Pomáhající rodinní příslušníci nejsou zahrnuti v podrobnějším členění.

³⁾ Část vybraných povolání se prolíná různými kulturními oblastmi, a není proto možné s jistotou určit, do které oblasti spadají (např. herci mohou spadat jak do oblasti interpretačního umění v rámci svých divadelních aktivit, tak do oblasti audiovizuálních a interaktivních médií v rámci aktivit spojených s filmem či do oblasti reklamy). Proto nejsou kulturní povolání mimo kulturní organizace zařazena do konkrétní oblasti a jsou analyzována pouze jako celek.

⁴⁾ Údaje o zaměstnanosti v rámci správních činností spojených s kulturou a činností organizací na podporu kultury nelze v čtyřmístném členění NACE z Výběrového šetření pracovních sil získat.

Tabulka 6 Zdroje a rozsah investic v kultuře podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023

v mil. Kč

POSKYTOVATEL	Investice	v tom					Z celkových investic	
		Investiční dotace				vlastní a jiné	hmotný majetek	nehmotný majetek
		celkem	domácí	ze zahraničí	z toho			
					EU			
Historická památka	661	539	300	239	232	122	576	85
Muzeum a galerie	2 209	1 896	1 178	718	715	313	1 959	250
Archiv	194	9	-	-	-	184	168	25
Knihovna	353	250	247	4	4	103	328	25
Divadlo repertoárové	302	130	130	-	-	172	293	10
Divadlo stagionové	8	3	3	-	-	5	6	2
Hudební soubor	31	12	12	-	-	19	31	-
Festival	3	-	-	-	-	3	3	-
Kulturní dům	240	114	112	3	3	126	177	63
Kinosál	70	-	-	-	-	70	64	7
Vydavatelé ne/periodického tisku	1 048	2	-	2	2	1 046	709	339
Malobchod s knihami	41	-	-	-	-	41	37	4
Výstavní sál	9	7	7	-	-	2	7	2
Rozhlas	161	-	-	-	-	161	134	27
Televize	2 942	-	-	-	-	2 942	808	2 134
Ostatní poskytovatelé	10 195	25	22	3	3	10 170	8 218	1 977
CELKEM	18 468	2 989	2 011	969	959	15 479	13 519	4 950

Pozn.: Zdroje investic se nemusí rovnat investičním výdajům v daném roce (investice nemusí být realizovány ve výši přijatých zdrojů).

Tabulka 7 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2023 (odhad)

v mil. Kč

OBLAST	Organizace s převažující kulturní činností				Produkce kulturního zboží a služeb organizací s převažující ne-kulturní činností ¹⁾
	Produkce ¹⁾	Mezispotřeba ²⁾	Hrubá přidaná hodnota	Podíl jednotlivých oblastí na celkové hrubé přidané hodnotě (%)	
Kulturní dědictví	24 411	8 880	15 531	10,2	
Scénické umění	27 025	13 452	13 573	8,9	
Výtvarné umění	22 854	15 245	7 609	5,0	
Periodický a neperiodický tisk	37 852	20 549	17 304	11,4	
Audiovizuální a interaktivní média	92 192	56 105	36 087	23,7	
Architektura	37 942	23 872	14 069	9,2	
Reklama	96 697	65 631	31 067	20,4	
Umělecké vzdělávání	15 614	2 884	12 730	8,4	
Správa a podpora kulturní činnosti	6 403	2 143	4 260	2,8	
CELKEM	360 991	208 762	152 229	100,0	150 441

1) v základních cenách (bez daní, včetně dotací)

2) v kupních cenách (včetně daní, bez dotací)

Tabulka 8 Zahraniční obchod s kulturním zbožím a službami v roce 2023

v mil. Kč

OBLAST	EU		USA		Ostatní svět		CELKEM		
	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Saldo
Kulturní dědictví	443	926	53	146	43	323	539	1 395	-857
Scénické umění	1 039	471	155	391	350	987	1 544	1 849	-304
Výtvarné umění	2 596	2 911	188	137	538	1 508	3 322	4 557	-1 235
Periodický a neperiodický tisk	10 444	7 216	1 577	678	4 407	3 081	16 427	10 975	5 452
Audiovizuální a interaktivní média	13 098	14 180	3 553	899	5 701	3 756	22 352	18 835	3 517
Architektura	69	154	0	6	103	49	171	208	-37
Reklama	11 792	17 627	641	497	5 928	3 655	18 361	21 780	-3 418
Umělecké vzdělávání	0	0	0	0	0	0	.	.	.
Správa a podpora kulturní činnosti	0	0	0	0	0	0	.	.	.
CELKEM	39 480	43 485	6 167	2 755	17 070	13 359	62 717	59 599	3 118

Tabulka 9 Základní ekonomické ukazatele kultury za rok 2023

OBLAST		Veřejné zdroje		Úroveň hospodaření		Zaměstnanci		Mzdy		Investice		Hrubá přidaná hodnota	
		v mil. Kč	podíl na sektoru (%)	míra soběstačnosti (%)	zisková marže (%)	počet	podíl na sektoru (%)	průměrná měsíční mzda v Kč	podíl na průměrné mzdě ČR (%)	v mil. Kč	podíl krytý dotacemi (%)	v mil. Kč	podíl na sektoru (%)
Kulturní dědictví		19 283	35,0	43,9	8,8	18 741	22,1	34 990	81,1	3 681	73,2	15 531	10,2
Scénické umění		7 670	13,9	34,8	1,5	17 999	21,2	29 284	67,9	612	42,6	13 573	8,9
Výtvarné umění		198	0,4	95,4	10,5	5 052	6,0	25 110	58,2	1 384	2,1	7 609	5,0
Periodický a neperiodický tisk		87	0,2	95,8	0,1	10 074	11,9	41 167	95,5	1 440	0,2	17 304	11,4
Audiovizuální a interaktivní média		3 332	6,0	85,0	11,5	8 676	10,2	61 638	142,9	5 374	0,0	36 087	23,7
Architektura		-	0	96,1	10,6	7 508	8,8	42 806	99,3	2 053	0,0	14 069	9,2
Reklama		-	0	93,3	6,8	13 117	15,5	45 349	105,2	3 789	-	31 067	20,4
Umělecké vzdělávání		9 164	16,6	50,1	19,4	940	1,1	38 548	89,4	74	-	12 730	8,4
Správa a podpora kulturní činnosti		8 875	16,1	22,4	2,1	2 765	3,3	41 955	97,3	62	-	4 260	2,8
Neznámá oblast		6 493	11,8	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-
CELKEM		55 103	100,0	82,9	7,6	84 872	100,0	39 208	90,9	18 468	19,7	152 229	100,0
z toho	Tradiční a umělecký sektor	36 316	74,7	56,0	4,8	41 729	49,2	31 497	73,0	5 428	55,0	47 060	30,9
	Audiovizuální a mediální sektor	3 419	7,0	90,4	6,3	18 750	22,1	50 639	117,4	6 814	0,06	53 390	35,1
	Kreativní sektor	-	-	94,7	7,3	21 628	25,5	44 423	103,0	6 165	0,03	47 519	31,2
	Správa a podpora kulturní činnosti	8 875	18,3	22,4	0,5	2 765	3,3	41 955	97,3	62	-	4 260	2,8

Tabulka 10 Vybrané ekonomické ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2023 (sl. 3–5 odhad)

v mil. Kč

SEKTOR	OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	Výdaje (náklady) celkem	Počet zaměstn. (přepeč.)	Výdaje na investice	Hodnota produkce ¹⁾	Mezi- spotřeba ¹⁾	Hrubá přidaná hodnota ¹⁾	Export zboží a služeb	Import zboží a služeb	Počet subjektů	NACE
TRADIČNÍ A UMĚLECKÝ SEKTOR	Kulturní dědictví	30 480	29 062	18 741	3 681	24 411	8 880	15 531	539	1 395	14 934	91.01, 91.02, 91.03, 72.20 (část), 47.78, 47.79 ²⁾
	Scénické umění	21 456	21 299	17 999	612	27 025	13 452	13 573	1 544	1 849	5 167	90.01, 90.02, 90.04
	Výtvarné umění ³⁾	7 827	6 312	1 383	447	9 042	5 689	3 353	1 459	762	13 919	74.20, 90.03
	Umělecké vzdělávání	1 606	1 424	940	74	15 614	2 884	12 730	.	.	474	85.52
	Umělecká řemesla	6 945	6 617	2 666	615	6 525	4 652	1 873	1 667	3 411	1 367	odd. 14, 15, 16, 17, 23, 25, 31, 32 (vybrané ekonomické činnosti)
	Sektor celkem	68 316	64 715	41 729	5 428	82 618	35 558	47 060	5 209	7 416	35 861	
AUDIOVIZUÁLNÍ A MEDIÁLNÍ SEKTOR	Film a video	27 348	27 126	1 294	1 103	40 549	26 750	13 798	17 299	9 347	3 558	59.11, 12, 13, 14, 77.22, 47.63 (část)
	Hudba	3 727	4 609	206	134	5 376	3 075	2 302	3 659	3 775	489	59.20, 47.63 (část) ²⁾
	Rozhlas	4 389	4 394	1 812	161	4 527	2 862	1 666	1 215	24	171	60.10
	Televize	36 179	30 674	4 184	2 942	37 319	22 002	15 316	179	5 689	1 320	60.20
	Knihy a tisk	42 887	40 105	10 074	1 440	37 852	20 549	17 304	16 427	10 975	17 773	58.11, 13, 14, 63.91, 74.30, 47.61, 62 ²⁾
	Videohry	4 517	3 519	1 180	1 033	4 420	1 416	3 005	.	.	478	58.21
	Sektor celkem	119 047	110 427	18 750	6 814	130 044	76 654	53 390	38 779	29 811	23 789	
KREATIVNÍ SEKTOR	Architektura	38 009	33 350	7 508	2 053	37 942	23 872	14 069	171	208	16 090	71.11
	Reklama	107 728	99 268	13 117	3 789	96 697	65 631	31 067	18 361	21 780	13 324	73.11
	Design	6 907	6 139	1003	323	7 287	4 904	2 383	196	385	36 366	74.10
	Sektor celkem	152 645	138 757	21 628	6 165	141 926	94 407	47 519	18 729	22 372	65 780	
Správa a podpora kulturní činnosti		5 431	5 391	2 765	62	6 403	2 143	4 260	.	.	5 356	84.11, 12 (část), 94.99.2
KULTURA CELKEM		345 438	319 290	84 872	18 468	360 991	208 762	152 229	62 717	59 599	130 786	

1) odhad na základě vlastních propočtů z údajů národního účetnictví

2) údaje za maloobchod se vztahují jen ke sloupcům 1 až 6

3) bez designu a uměleckých řemesel

Tabulka 11 Časové řady základních ekonomických ukazatelů kultury za vybraná léta období 2010–2023

OBLAST	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022	Index 2023/2010	Index 2023/2019
Veřejné zdroje celkem v mil. Kč	36 283	34 282	43 046	46 746	47 536	49 166	55 103	112,1	151,9	128,0
Náklady celkem v mil. Kč	219 816	201 846	244 269	228 481	261 647	302 571	316 003	104,4	143,8	129,4
Výnosy celkem v mil. Kč	229 110	218 448	262 119	248 835	282 646	324 086	345 330	106,6	150,7	131,7
Míra soběstačnosti (v %)	87,1	87,9	90,3	87,5	88,7	89,4	90,7	101,5	104,1	100,4
Počet zaměstnanců v osobách	87 018	89 330	83 113	79 976	82 659	84 382	84 872	100,6	97,5	102,1
Průměrná hrubá měsíční mzda v Kč	24 406	25 966	32 835	34 639	36 093	38 212	39 208	102,6	160,6	119,4
Investice v mil. Kč	13 748	13 578	17 334	14 627	15 774	17 495	18 465	105,5	134,3	106,5
Hrubá přidaná hodnota v mld. Kč ¹⁾	86,1	89,5	122,8	115,8	133,1	140,8	152,2	108,2	176,8	124,0
Hrubý domácí produkt v mld. Kč ¹⁾	59,5	62,7	93,1	84,0	100,5	107,9	115,2	106,8	193,6	123,7
Podíl kultury na hrubé přidané hodnotě (v %) ¹⁾	2,40	2,16	2,35	2,23	2,40	2,19	2,18	99,2	90,7	92,6
Podíl kultury na HDP (v %) ¹⁾	1,50	1,36	1,61	1,47	1,65	1,53	1,51	98,8	100,8	93,9

1) využita výrobní metoda propočtu HDP; za rok 2022 odhad z předběžných dat

Tabulka 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2023

POSKYTOVATEL	Kulturní instituce celkem v roce 2022	Kulturní instituce celkem v roce 2023	z toho		
			veřejné	soukromé	
				obchodní společnosti	neziskové instituce
Historická památka	348	361	233	64	64
Muzea a galerie	453	434	335	49	50
Knihovna	5 256	5 182	5 181	0	1
Výstavní sál	228	225	95	63	67
Divadlo	321	341	74	67	200
Hudební soubor	37	69	35	9	25
Rozhlas	42	42	2	40	0
Televize	124	121	14	107	0
Festival	515	704	214	101	389
Kulturní dům	599	680	603	29	48
Vydavatelé neperiodického a periodického tisku	722	819	110	618	91
Kina	1 144	1 171	-	-	-
CELKEM	9 789	10 149	6 896	1 147	935

Tabulka 13 Návštěvnost kulturních zařízení podle poskytovatelů kulturních služeb v letech 2010–2023

POSKYTOVATEL	Počet návštěv kulturních zařízení relativní (na 10 tis. obyvatel ČR)									
	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022 (%)	Index 2023/2010 (%)	Index 2023/2019 (%)
Historické památky	10 973	12 412	14 038	6 966	7 782	11 755	12 706	108,1	115,8	90,5
Muzea a galerie	8 863	11 260	13 781	6 424	6 651	10 772	11 765	109,2	132,7	85,4
Knihovny	21 067	22 410	20 715	12 234	11 886	16 525	17 823	107,9	84,6	86,0
Výstavní sály	2 210	1 973	2 254	1 007	875	1 470	1 624	110,5	73,5	72,1
Kina	13 537	12 959	18 319	6 385	7 142	12 819	12 235	95,4	90,4	66,8
Divadla	6 829	7 148	8 136	2 942	3 223	7 037	7 033	99,9	103,0	86,4
Koncertní sály (soubory a festivaly)	2 093	2 754	4 365	2 363	1 846	3 132	3 377	107,8	161,3	77,4
Kulturní domy	7 910	8 853	11 180	3 687	4 933	9 516	9 622	101,1	121,6	86,1
CELKEM	73 482	79 769	92 788	42 008	44 338	73 026	76 185	104,3	103,7	82,1
POSKYTOVATEL	absolutní (v tis.)									
Historické památky	11 325	13 006	14 896	7 451	8 149	12 149	13 850	114,0	122,3	93,0
Muzea a galerie	9 308	11 765	14 693	6 855	6 654	11 166	12 824	114,9	137,8	87,3
Knihovny	22 157	23 623	22 102	13 075	12 481	17 397	19 428	111,7	87,7	87,9
Výstavní sály	2 324	2 080	2 404	1 074	919	1 548	1 771	114,4	76,2	73,6
Kina	13 540	12 958	18 319	6 385	7 142	13 496	13 337	98,8	98,5	72,8
Divadla	5 805	6 269	8 530	3 023	3 027	6 456	7 667	118,8	132,1	89,9
Koncertní sály (soubory a festivaly)	2 202	2 904	3 777	2 433	2 405	3 225	3 681	114,1	167,2	97,4
Kulturní domy	8 319	9 333	11 456	3 669	4 271	8 179	10 488	128,2	126,1	91,6
CELKEM	73 218	79 533	92 930	41 713	42 836	70 833	83 046	117,2	113,4	89,4